

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1999. MÁJUS

Köszöntjük az édesanyákat!

TAÁS LÁSZLÓ

ANYÁM

Jól emlékszem minden el nem hangzott szavára.

Vasalt ruhájú vasárnap reggelek.

*Suttogó ölelés, egy tenyér a vállon,
szomjoltó mosoly.*

*Szelet kenyér, rajta lekvár, gondosan szögre akasztott
kulcs.*

Meleg kabát.

*Anyámat néztem - ő nem látott -, ahogy ott ült,
és már nem számolta az idő ráncait.*

Anyák napi összeállításunk a 9-11. oldalon.

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Új tornacsarnok 2002-ben!? ☿ Méltó nyughelyek: épül az új temető
Táguló horizontok – Idegenforgalom az új évezredben ☿ Tura legidősebb édesanyja
Pünkösd, a Szentlélek eljövetele ☿ Kép cím nélkül: Bemutatjuk Tarcsi Annát
Dolányi Mihály vállalkozásai ☿ Mozogjon 15 percet május 26-án!

Tájékoztató a képviselő-testület 1999. április 27-i üléséről

Az ülés első témája az 1998. évi költségvetés zárszámadása volt, melyet Tóth István polgármester terjesztett a testület elé. Az önkormányzati intézmények kiadásai és a szakfeladatok 1998-ban összesen 694,6 mFt-tal kerültek elfogadásra. Ebből például a Hulladéklerakó építésére: 161,8 mFt, a vásártér, az ipartelep út építésére: 7,45 mFt, a két önálló intézmény: az Általános Iskolára: 101,9 mFt, és a Szoc. Otthonra: 40,7 mFt kiadást szavazott meg a testület. Az Önkormányzat, mint tulajdonos elfogadta a Kommunál Kft. 1998 évi mérlegbeszámolóját és döntött a jegyzett tőke emeléséről.

Második napirendként az útjavítással ill. útéptéssel foglalkozott a testület, és - a Településfejlesztési Bizottság javaslata alapján - a következő határozatot fogadta el: *„A pályázatra tervezett önrészt lakossági kezdeményezéssel induló útéptésekkel és útjavításokra kell fordítani. Amennyiben valamely utcában a lakók összefognak, megvásárolják és a helyszínre leszállítják az építőanyagot (betonelemek, átereszeket, stb.), valamint közreműködnek a szükséges vízelvezető árkok kialakításában, az Önkormányzat elvégzi a földmunkát és az útéptető anyag lerakását. Az útéptetés megvalósításának módját az adott utcákban lakóknak előzetesen egyeztetni kell a Polgármesteri Hivatal Műszaki Csoportjával. Az Önkormányzat II. félévi útéptési, javítási, valamint felszíni vízelvezetési munkákra fordítható összegének mértékét ismételten tárgyalni fogja a Testület. A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy a munkák fontossági sorrendjét állapítsa meg, és döntsön a kivitelezésről.”*

A Turai Hírlap helyzetéről és a helyi nyilvánosságról, köztájékoztatásról tartott ismertetőt Kálna Tibor, a Kulturális, Oktatási és Sport Bizottság elnöke. Elemzésében rámutatott, hogy *„egy demokratikusan választott vezetés számára létfontosságú, hogy milyen csatornákon és milyen módon tudja megszólítani a lakosságot, ill. miként jut el hozzá a polgárok kérdése, véleménye.”* *„A Turai Hírlap, mint közszolgálati - önkormányzati folyóirat helyzete, reményeink szerint - nyolc esztendő hősies erőfeszítése után - megoldódni látszik. Létezik a képviselő-testület által elfogadott szerkesztési koncepció; a felelős szerkesztő személye, a feladat- és hatáskörök egyértelműen ki vannak jelölve. - Már csak a honoráriumok kérdését kell sürgetően megoldani.”* (A Polgármester úr ígéretet tett arra, hogy a szerkesztőségi tiszteletdíjak ügye két héten belül rendeződik.)

A nyilvánosság, köztájékoztatás helyzete és szintje községünkben kielégítő; azonban a készülő oktatási-közművelődési, valamint a közbiztonsági koncepcióknak tételesen és egzakt módon (feladat és hatáskör) foglalkoznia kell a vonatkozó kérdésekkel! Szintén megoldandó feladat a község videoarchívumának elhelyezése és hozzáférhetővé tétele. Fontos kommunikációs csatornák lehetnek a különféle kerekasztal-beszélgetések, réteg- és szakmai fórumok, népfőiskolai előadások.

Az Időskorúak Otthona elmúlt évi tevékenységét Csatoné Kerek Erzsébet igazgató ismertette a testü-

lettel. Az otthonban elhelyezett lakók száma 71 fő, ebből helyi lakos húsz fő, a várakozók száma 18 fő. A fekvőbetegek száma évek óta igen magas, a bentlakók mintegy harminc százaléka ápolást igényel. Az igazgató elmondta, hogy jónak tartja az orvosi ellátást, működik a heti egyszeri vizit és sürgősség esetén bármely ügyeletes orvos ellátja a betegeket. Sajnos a gondozók fizetése nagyon alacsony, pedig munkájuk nagy odafigyelést igényel. Tóth István polgármester külön is megköszönte az otthon vezetésének közreműködését az önkormányzati gondok megoldásában, és hogy a sürgős esetekben gyorsan találtak megoldást.

A Piacokról és vásárokról szóló rendelet módosítását Vadász György jegyző terjesztette elő. A módosítás oka: a Nagybani Piac átszervezése és bérleti lehetőség bevezetése. A Településfejlesztési Bizottság elnöke ismertette a bizottság által elfogadott, a Nagybani Piac és Vásár kialakítására és üzemeltetésére vonatkozó javaslatokat, melyeket a testület is jóváhagyott. A Nagybani Piac évente május 1-től október 31-ig lesz nyitva. A bérlettel rendelkezők nyitáig (5 óráig) a Thököly út felől, a többi eladó, valamint a kereskedők a Szent János sor felől; 5 óra után viszont csak a Szent János sor felől lehet a Vásártérre bemenni. Az elárúsító helyek kialakítására vonatkozó tervet a Műszaki Csoport készítette el, felfestésük folyamatban van. *„A Vásár és Nagypiac rendjéért, szervezéséért, lebonyolításáért a MESZ vezető által kijelölt 'piac-rendész' felel.”*

A módosítás tárgyalása során a legélesebb vita a bérleti díj kapcsán alakult ki. A Településfejlesztési Bizottság a májustól októberig terjedő időszakra 6000 Ft/hely bérleti díjat javasolt, a havi bérleti díjat nem tartotta indokoltnak. A Pénzügyi Bizottság álláspontja szerint szükséges a havi bérleti díj, melyre 2500 Ft/hely/hó összeget javasoltak, a májustól októberig terjedő - fél éves - időszakra pedig 9000 Ft/hely összeget szorgalmazott a bizottság elnöke. A bérleti díjról történő szavazás igen szorosan alakult, a Pénzügyi Bizottság javaslatát 8 igen, 6 nem és 1 tartózkodással fogadta el a testület.

A Kulturális, Oktatási és Sport Bizottság két téma napirendre tűzését kérte: a nyári gyermektáborozások támogatásának kérdését, és a Sportkör helyzetének tárgyalását. A Bizottság január 18-i ülésén már tárgyalt a **gyermek nyári táborozásának** lehetséges támogatásáról, de a Képviselő-testület eddig nem döntött a kérdésben. A Bizottság álláspontja szerint az önkormányzatnak anyagilag is támogatnia kell a turai gyermekek - általános és középiskolai tanulók - helyi irányítással megszervezett nyári táborozását. A támogatásnak három kategóriáját fogalmazta meg: legalább egy hetes nyári tábor; 5-6 napos, valamint 3-4 napos nyári tábor támogatása.

A támogatás megadásához szükséges, hogy a táborozást szervezők a Polgármester részére írásban bejelentésük igényüket. Az igénybejelentésnek tartalmaznia kell: *a szervező nevét, a tervezett tábor helyét, a táborozás időpontját és tervezett költségét, a táborozásban résztvevők számát - ebből mennyi az ált. és középiskolás, a tábort vezető*

személy nevét, és hogy a pénzt ki veheti fel. A javaslat szerint az igényeket a KOS Bizottság összesíti és véleményezi, majd a Képviselő-testületnek kell(ene) dönteni. A testvérközségekből érkezett gyermekek táborozásának támogatásáról külön kell dönteni - fogalmazódott meg akkor az álláspont, s hangzott el ismét a képviselő-testületi ülésen. Az ideai igénybejelentéseket május 3-ig kell benyújtani a polgármesterhez vagy a bizottság elnökéhez.

Tóthné Horák Mária tájékoztatójában elmondta, hogy a **Turai Községi Sportklub** 1998. évben június 30-ig két, ezt követően egy szakosztállyal működött. Az év második felétől a kézilabda szakosztály játékosai kölcsönjátékosként Galgahévízen szerepeltek, a játékosok kölcsönadási ideje 1999. június 30-án jár le. A labdarúgó szakosztály négy csapattal kezdte az évet (felnőtt, ifjúsági, serdülő és öregfiúk). A Pest megyei Sporthivatal és Pest megyei Labdarúgó Szövetség az utánpótlás-nevelés fellendítése érdekében kötelezővé tette az ún. serdülő II. előkészítő csoport indítását, valamint kiírta az 1989. január 1. után született gyerekek kispályás bajnokságát. Ezzel a módosított versenykiírással egyesületünk két csapattal bővült, jelentősen megnövelve a költségeket. Emiatt a költségvetésben jóváhagyott és folyósított 3mFt-, támogatás kevésnek bizonyult. Az Önkormányzat Képviselő-testülete átérzve nehéz anyagi helyzetünket, szeptemberben a költségvetés módosításával féléves + 300.000.-Ft-ot szavazott meg az egyesület támogatására. *„Második évünket kezdtük tisztán turai játékosokkal, amely országos szinten egyedülálló. A mezőny rendkívül szoros, a 18 csapatos mezőnyből a 10-18. helyet elfoglalók nincsenek biztonságban. A tavaszi szezonban a Nemzeti Bajnokság III.*

vonalába való feljutás, vagy éppen a kiesés elkerülése érdekében minden csapat erősíti játékosállományát. Anyagi okok miatt mi ezt a lépést megfelelő biztonsággal nem tudjuk megoldani, pedig a jó szereplés példa az utánpótlás előtt.” 105 fő sportolása biztosított egyesületünkénél, melyhez az önkormányzat 1998-ban havonta, személyenként 2.619 Ft-ot biztosított.” A támogatás növelésének lehetőségéről a testület a következő ülésén dönt.

Az 1/99-es, a tiszteletdíjakról szóló rendelethez nyújtott be ismét módosító javaslatot a Pénzügyi Bizottság elnöke. Ezt követően fellebezésekről, majd telekügyekben döntött a testület. A 542 hrsz-ú ingatlan tulajdonosai felajánlják az Önkormányzat részére megvételre. Az ingatlan mellett 5 m széles Önkormányzati tulajdonú út van, a megvételre felajánlott ingatlan összevonásával 13 m széles összekötő út alakítható ki a Hatvani út és a Szent István út között. Végül **Tóth István** polgármester adott tájékoztatást aktuális kérdésekről: többek között elmondta, hogy a zsűri április 21-22-én foglalkozott az iskola és a tornacsarnok tervezésre kiírt pályázatok értékelésével. (Megj.: A pályázathoz szükséges önrész biztosításáról május 4-én rendkívüli ülésen döntött a képviselő-testület.)

K. J.

**A következő
képviselő-testületi ülés
május 25-én lesz.**

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

Bővül a Köztársaság úti iskola

HÁROM ÉVEN BELÜL ÚJ TORNACSARNOKUNK ÉS GYAKORLATI KERTÜNK LEHET

Tura Önkormányzata címzett támogatásra adott be pályázatot, melyet a Köztársaság úti iskola kibővítésére, új tanterem építésére, tornacsarnok létesítésére és egy új gyakorlati kert kialakítására fordítanak. Az új tanteremben helyet kapnak az országban értékelhető foglalkozások korszerű körülmények között történő oktatása is.

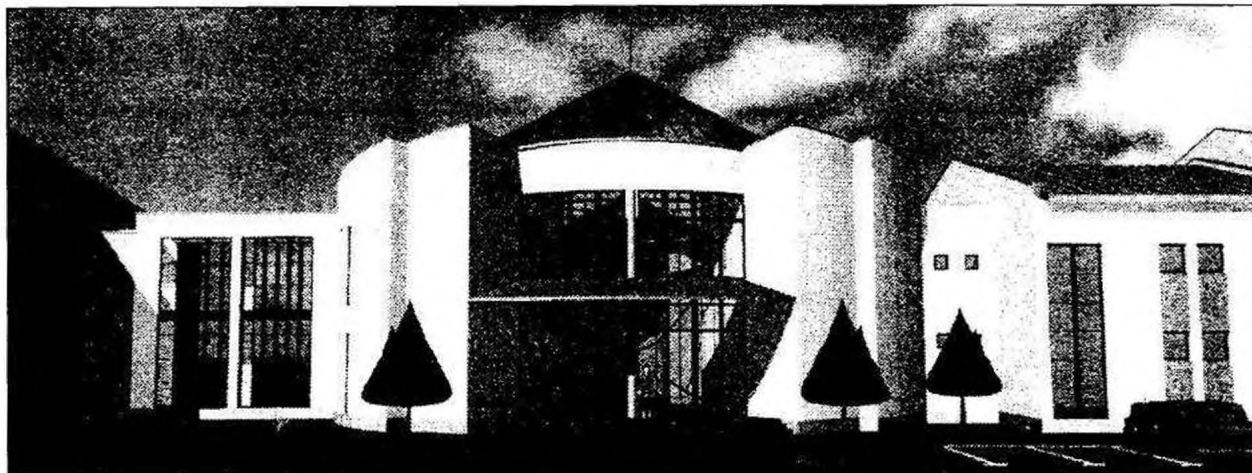
Az önkormányzat három részre osztotta az ütemtervet, amit szerencsés esetben három év alatt teljesíteni is tud - mondta **Breczné Zsigmond Jolán**, a Műszaki Csoport vezetője. 2000-ben, az év végén lehetne a közbeszerzési eljárás keretén belül megversenyeztetni a kivitelezést, aminek bruttó összege kb. 700 millió Ft lesz. Kötelező jelleggel tervezési pályázatot kell kiírnia az önkormány-

zatnak, amelyre jelentkezhetnek majd a kivitelezők. A tervező cég fogja elkészíteni a címzett támogatás első fordulójára a kétváltozatos megvalósíthatósági tanulmánytervet, illetve a hozzá tartozó beruházási koncepciót. Itt az önkormányzat megajánl bizonyos önrészt, ami egyébként nem lenne kötelező, viszont növeli a nyeresési esélyeket. A mi esetünkben ez kb. nyolc és fél százalék.

A két változat árban és építészeti elképzelésekben is eltér egymástól, a címzett támogatást elbíráló bizottság fogja eldönteni, hogy melyiket javasolja megvalósításra. A pályázatot három helyre kellett benyújtani: az Oktatási Minisztériumba, a TÁKISZ-hoz, és a Belügyminisztérium Oktatási Főosztályára. Júniusban várható eredmény, melyet az önkormányzatok Közlönyében tesznek közzé. A meghívásos tervezési pályázat győztesével, a **gödöllői Profil Kft.**-vel szerződést kötöttünk a tervek elkészítésére. Ők - már a tervzsűri ajánlásai alapján - elkészítettek egy másik változatot, amit így természetesen az első számú pályázatként adtunk be. A Profil Kft. Gödöllőn és környékén

HÍR-ES OLDALAK

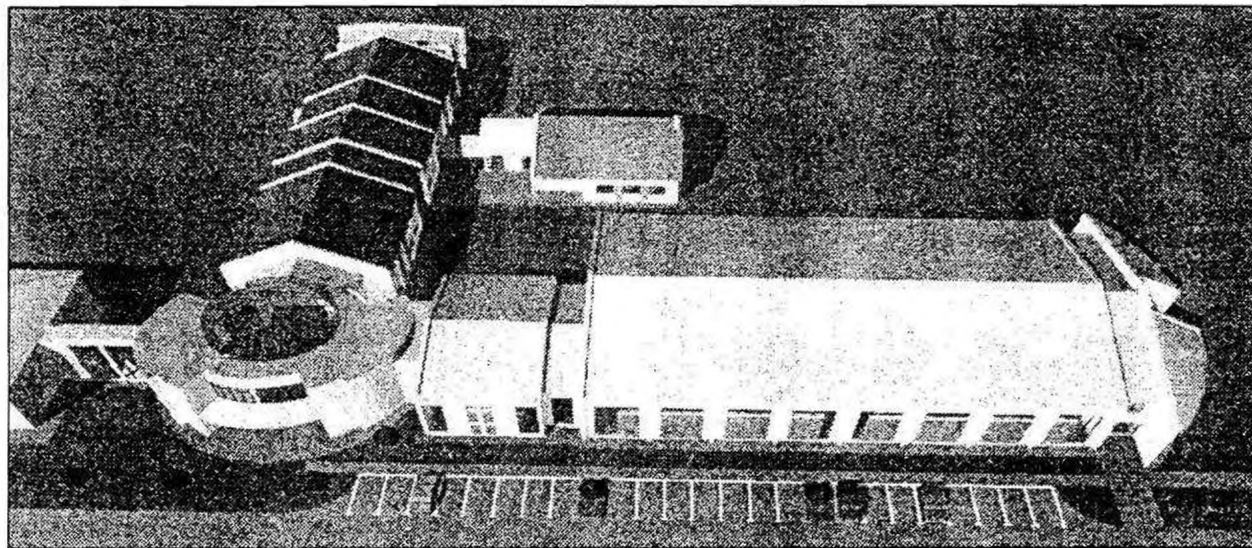
AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

már bizonyított, minőségi tornacsarnokokokat és iskolákat terveztek. (Pl. a Református Líceum bővítését és tornacsarnokát is ők tervezték, ill. építették.) A tervzsűri tagjai voltak: az Építész Kamara, a Magyar Építész Szövetség és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium delegáltjai, a helyi iskolaigazgató, a Pest Megyei Önkormányzat Oktatási Főosztályának munkatársa, egy statikus szakmérnök, akire a nagy fesztávú tornacsarnok miatt volt szükség, egy épületgépész-mérnök, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal jogásza, és Breczné, aki a titkári teendőket látta el. Tiszteletbeli elnök Tóth István polgármester, szakmai elnök pedig az Építész Kamara által delegált Szégnér László volt. A hivatalos határidőig négy pályázat érkezett az önkormányzathoz, a nyertes a Profil Kft. lett.

Meghívásos versenypályázatnál jogszabályi kötelesség, hogy a meghívottak részére díjat fizessen a beruházó. Erre az önkormányzat keretet különített el: 150 eFt volt a meghívási díj; az I. díjas pályázó 400 eFt-ot kapott. A zsűritagok is díjazásban részesültek, a hivatali költségek (fénymásolás, fax, telefon, posta stb.) levonása után a pályázati keretösszeg max. 1/4-ét oszthatták ki közöttük. A megvalósíthatósági tanulmányterv és a beruházási koncepció két változatát a győztes elkészítette, így az önkormányzat a pályázatot benyújtotta a már említett helyekre. Ha elfogadják, akkor lesz lehetőség arra, hogy a tervező elkészítse az engedélyezési tervdokumentációt. Miután ez jogerőssé válik, beadhatjuk az igénylést a címzett támogatásra. Ha azt is elfogadják, akkor a kivitelezést a közbeszerzési eljárás szerint országosan meg kell versenyeztetni. A kivitelezési terveknek szintén lesz zsűriztetése, de itt a tagság összetétele egyelőre még nem tudható. A tervzsűri ajánlása alapján legvalószínűbbnek látszik, hogy az új oktatószárny az iskolaépület folytatásaként; a tornacsarnok, egy új futópálya és a gyakorlati kert pedig a mostani tornaterem mögött helyezkedne el. 1995-ben kisajátítási eljárás keretében erre a célra 1,5 hektárnyi földterülettel bővült az iskola. Az új tornacsarnokban, és kis alapterületű (160 m²) miatt csak "tornaszobának" minősülő jelenlegi tornateremben négy osztályt lehetne egyszerre foglalkoztatni. Az új épület alkalmas lesz egyéb kulturális és sportesemények megrendezésére is. A régi gyakorlati kert - mint egykor - a kastélypark területét bővítené.

Tordai László

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

Évek óta gondot okoz, hogy a jelenlegi temető gyakorlatilag megtelt. Az Önkormányzat most új területet jelölt ki erre a célra. Hol tartanak a terv megvalósításában?

- kérdeztem Tóth István polgármestert.

- A temető kérdésével az előző ciklusban is foglalkoznunk kellett, amikor a temetkezési területet a ravatalozótól a Sport utcai kapuig kitisztítottuk, megszabadítottuk a szinte áthatolhatatlan akácostól. Már ekkor láthatóvá vált, hogy néhány éven belül ez a rész is be fog telni, lépnünk kell. A másik ok az volt, hogy nagyon magasan áll a talajvíz, ezért a Tisztiörvosi Szolgálat nem adna engedélyt az újratemetésekre. 1992-93-ban, amikor az Önkormányzat távlati fejlesztési célokra földterületeket vásárolt a Tsz-től, az új temető kialakítása már szerepelt az elképzelésekben. A talajviszonyokat, környezetet figyelembe véve végül is úgy döntöttünk, hogy a volt meggyes területét jelöljük ki. Ez a Neszür fölötti terület, a viztorony és a harasztli major között elterülő nyolc hektárnyi föld. Reméljük, ezzel több évtizedre rendeződik a temetkezés helyzete Turán. Az idén elkezdjük a munkálatokat. Az utak kijelölése és a fásítás már folyamatban van, nyáron pedig az új ravatalozó alapjait szeretnénk lefektetni. Természetesen mindez tervek alapján, kidolgozott koncepció formájában valósulhat meg, ezért tárgyalásokat kezdünk temetkezési vállalkozókkal és egyéb szakemberekkel. Az egyeztetésekbe bevontuk Lukács András plébános-apat urat is, aki több ötlettel állt elő. A későbbiekben szeretnénk társadalmi vitára is bocsátani ezt a kérdést.

- Gondolom, a következő lépés a kivitelezésben a közművesítés lesz, a víz, villany kivezetése a területre.

- Az ivó- és a locsolási célokra alkalmas vízvezetékét külön akarjuk bekötni. Figyelembe kell venni azt is, hogy különböző temetkezési szokások vannak, a ravatalozót pedig úgy kell kialakítani, hogy egyházi szertartásoknak is helyet tudjon adni.

- Emlékeim szerint néhány évvel ezelőtt épp azért kellett felszámolni több régi sírhelyet, mert nem volt már elég hely. Sok esetben azonban még éltek olyan hozzátartozók, akikben ez fájdalmas sebet tépett fel. Egyáltalán, mennyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy egy ilyen döntés megszülethessen?

- Az eddig érvényben lévő törvények szerint a temetők hasonló részeit 25 év után lehetett újratemetések céljára

TURÁKÖLTEMETŐJELÉSZ

felhasználni. A már említett ravatalozó mögötti részen, amire a kérdés vonatkozott, az 1900-as évek első felétől kezdve nem volt már új sír, így a 25 év hőven letelt. Nagyszülői, dédnagyszülői síremlékek lehettek ott, amit néhol még gondoztak hozzátartozók, de hangsúlyozom, hogy "csak" néhány sírról volt szó. Megértem a rokonok fájdalmát, viszont az sem lett volna járható út, ha a turaiakat Galgahévízen vagy Zsámbokon kellett volna eltemetni.

- Az új temető kivitelezésében kik vesznek majd részt?

- A képviselő-testület májusi ülésén már foglalkozik a témával. A ravatalozó épületét szeretnénk önkormányzati módon megvalósítani, a tervezést pedig vagy meghívásos pályázattal, vagy megbízással fogjuk kidolgoztatni. Az építési beruházás mindenesetre nem akkora volumenű, hogy kötelező versenyeztetést kellene kiírni.

- Csak hogy értsük: mi a különbség a meghívásos pályázattal és a kötelező versenyeztetés között?

- A meghívásos pályázattal lényege, hogy a beruházó meghív néhány tervezőt, akik aztán megfogalmazzák az elképzeléseiket. A megbízó pedig kiválasztja a neki legmegfelelőbbet. A kötelező versenyeztetésnél országos hirdetést kell feladni, ahol értelemszerűen több pályázó vesz részt, és külön zsűri dönt a pályázatokról. A mi temetőnkre fordítandó összeg többszörösénél kell csak ezt alkalmazni.

- Mekkora ez a költség?

- Az ideai előkészületekre 3 millió Ft-ot különítettünk el, összesen pedig 8 millióba kerül majd a temető a mostani elképzelések szerint. A napokban jelent meg a temetkezésekről szóló új rendelet a Magyar Közlönyben, amit a testületi ülésen már figyelembe fogunk venni a koncepció kidolgozásánál.

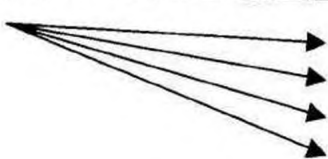
- Időről-időre előfordulnak sírgyalázások, szobordöntögetések, feliratozások a temetőnkben. Tudunk-e valamit az elkövetőkről?

- Szerencsére nem túl gyakran volt erre példa. Sajnos, az esetek többségében nem került elő a tettes. Ha nagy értékű rongálásról van szó, amikor a rendőrség esetleg hónapokig nyomoz az ügyben, akkor azért e löfordul, hogy megfogják az illetőt, de ez országosan is ritka. A temető szent hely, ha valaki ilyesmit követ el, azzal kinyilvánítja, hogy a saját elődeit sem tiszteli, és ő maga sem vár el tiszteletet.

Tordai László

HOGY MIÉRT OLVASSON TURAI HÍRLAPOT?

Mert

- naprakész
- rákérdez
- olykor egész lebilincselő
- az egészségre káros anyagot nem tartalmaz!

Minden hónap közepén az újságárusoknál!

TESTVÉRKÖZSÉGI KAPCSOLATOK JELENE ÉS JÖVŐJE

A testvérközségi kapcsolatokat nehezíti a hazai önkormányzat anyagi nehézsége, valamint a határon kívüli magyar önkormányzatokra nehezedő „állami terhek” is. Mindezek ellenére élni kell az önkormányzati autonómia lehetőségeivel. A jelenlegi magyar önkormányzati rendszer alkalmas az egységes nemzetben való gondolkodásra, a határon kívüli gondok vállalására is. Így, minden problémánk ellenére az önkormányzatok az egységes nemzet gondolata, a magyar-magyar integráció során nemzetstratégiai tényezővé válhatnak.

A tartós testvérkapcsolat kettős elkötelezettségen alapul: az önkormányzatén és a lakosságén. Ez a két feltétel nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a testvérkapcsolat betölthesse feladatát. Az erdélyi Csíkszentimre és a szlovákiai Jászó községünk testvértelepülései. A turai önkormányzat 1992. június 29-i illetve 1993. szeptember 25-i döntését „civil” kapcsolatfelvétel előzte meg. Az önkormányzati döntés után került sor az iskolák, együttesek cserelátogatására.

- Csíkszentimrével a kapcsolatfelvételt Tóth P. László karnagy javasolta, szorgalmazta elősorban. Először 1990 nyarán, az Ő szervezésében látogattak el a turaiak Csíkba, majd pár héttel később a csíkszentimrei "Havasi Meggy" együttes adott Turán emlékezetes előadást. Az 1992. július 4-i "Ezer Székely Leány Találkozó"-ra hívták meg a turaiakat, az út szervezését a Vigyázó Kör végezte.

- Jásztól Kálna Tibor tanár "fedezte fel" 1993 júliusában. A jászói vezetés először az 1994 évi JUNIÁLIS-ra látogatott el, melyet 1994 augusztus 8-10-én követett Turáról egy községi és egyházközségi látogatás. Ezután váltak rendszeressé a találkozások.

- 1997. június 24-28 között öt napos „Felvidéki körutazás”-on vett részt 42 turai általános iskolás gyermek. A szálláshely Jászon volt s onnét kiindulva bejárták a történelmi Felvidék keleti részének kulturális, történelmi nevezetességeit. Az „Erdélyi körút” 1998. június 22 - 28. között valósult meg, mely során bejárták az Erdélyi-medencét, a "Szigethegységet" és a Keleti-Kárpátokat, eljutottunk a hajdani Partiumba, Kalotaszegbe, a Hargitára, Csíkba, Gyergyóba, a Gyimesekbe, Háromszékbe, az Olt és Maros forrásvidékére és Mócfolldre. A „Felvidéki Körút '99” július 15-21. között kerül megszervezésre, 2000-ben az úticél ismét Erdély. A körutak szervezését támogatja a Vigyázó Kör is.

A testvérkapcsolatok ápolását a jelenlegi és a következő önkormányzati képviselő-testületeknek is kiemelten kell kezelni. Különösen a fiatalok számára rendkívül fontos a környező országokban élő magyarok kultúrájának megismerése magyarságtudatuk fejlesztése érdekében. „Testvérközségi kapcsolatok jelene és jövője” címmel tartott előadást Kálna Tibor képviselő a Vigyázó Kör (Egyesület Turáért) május 6-i ülésén, a szokásos tájékoztatókat követően.

„Jelenleg a szerteágazó testvérkapcsolatok átfogják a helyi közösségek egész rendszerét: az iskolás korosztálytól a nyugdíjasokig. Ez a kapcsolatrendszer nagyban hozzájárult kiemelkedő fontosságú helyi rendezvények és programok sikeréhez.” Pl.: Turai Juniálisok (Szabadság Napok); A milicentenáriumi év; Magyar Polgármesterek Világtalálkozójának turai rendezvénye; Erdélyi és felvidéki körutak (Kárpáti barangolások) „Az előttünk álló önkormányzati ciklusban három ok miatt értékelődnek fel a testvérközségi kapcsolatok: a közelgő Millennium; az induló idegenforgalmi programok és beruházások; az európai integrációs folyamat előrehaladása”

1./ Testvértelepüléseinkkel - különböző szinteken - már az elkövetkező hónapokban meg kell kezdeni az egyeztetést arról, hogy milyen formában és elképzelés alapján kívánják képviseltetni magukat a millenniumi év központi rendezvényén Turán; illetve milyen egyéb formái lehetőségek a kulturális együttműködésnek az ünnepi év folyamán.

2./ A viszonylag csekély távolság miatt - különösen a szlovákiai Jászóval - lehet eredményesen együttműködni az idegenforgalom területén.

Tekintettel a termálgyógyvíz tervezett hasznosítására, a közelgő millenniumi rendezvényekre, a kastély helyzetének - vélhetően - mielőbbi, megnyugtató rendeződésére; testvérközségeinkkel közös turisztikai programcsomagokat lehet összeállítani, melyekbe bekapcsolódhatnak a környező, illetve az "útbaeső" települések is.

A feltételek adottak ahhoz hogy Tura a 2000. esztendőben "szellemi gesztorként" központja és kezdeményezője lehessen "az országhatárokon is átívelő idegenforgalmi programrégió" kialakításának. Mindennek erkölcsi és üzleti hozadéka erősítené községünk meghatározó szerepét az Alsó-Galga mentén. (Alátámasztaná és demonstrálná a várossá nyilvánítás igényét is!) Kedvező részfolyamatok már kibontakozóban vannak: példaként említhetők az "Alföld ökorégió" keretében kibontakozó "ökológiai gazdálkodás, ökofalu, ökoturizmus és rekreációs termál-falu az Alsó-Galga mentén" és a "Szlovák-Magyar Phare Partnerségi megállapodás" c. makroregionális idegenforgalmi project.

Kivételesen kedvező időpillanatban vagyunk ahhoz, hogy a pozitív részfolyamatokat egységes láncolatáá fűzzük, de mindehhez közös önkormányzati akaratra, kölcsönös bizalomra, előrelátásra, és kellő körültekintésre van szükség!

3./ A történelmi katasztrófákön átjutott, majd az európai és észak-atlanti integrációs folyamatokban résztvevő anyaországi magyarságnak nemcsak hivatalos állami, ill. össznemzeti szinten kell segítenie a határainkon túlra került kisebbségi magyarságot!

Számunkra fokozott biztonságot és megtartó kapcsolódási pontokat kínálnak a testvértelepülési kötődések. „A Kárpát-medencében élő népeknek csak egymással együttműködve lehet jövőjük a közös Európában. A magyar állam és a nép nem töltheti be felelősséggel és eredményesen erkölcsi és kulturális küldetését a Kárpát-medencében az önkormányzatok tevőleges részvétele nélkül.”

1999. május 7.

Kuti József

Az önkormányzat belső életét, gondjait ismerők számára nyilvánvaló, hogy a folyamatosan szűkülő költségvetési források intézményeink (sőt, mondhatni az egész község) működését is csak egyre fájóbb megszorítások révén biztosíthatják. Az életfeltételek minőségi javulásához, valamint a fejlesztésekhez (pl. szilárd burkolatú utak építése) újabb bevételi forrásokra van szükség. Nagyközségünk lakossága és vezetése az elkövetkezendő években - kétségtelenül - válaszut elé érkezik: ha nem tudunk alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez és új kihívásokhoz, akkor elmaradhatunk szomszédaink mögött. Tura úgynevezett "alvófaluvá" válhat, ahonnan menekül a szakképzett munkaerő és az értelmiség, a fiatalok nem találnak munkát, és megállíthatatlanul fogyatkozni kezd a község népessége is. A másik változat: a hagyományos értékeit is megőrző (majdani) gyógy-üdülőváros, mely az Alsó-Galga menti térség természetes infrastrukturális és piaci központjává válhat. Tura nagyközség polgármesterének kezdeményezésére és támogatásával a Gödöllő és Környéke Regionális Turisztikai Egyesület, ill. társszervezete a rozsnói székhelyű Szlovák Karszt Turisztikai Egyesület szervezésében a Szlovák-Magyar Phare Partnerségi megállapodás keretében, az ún. oktatási program zárásaként "Kulturális örökség és hagyományörzés idegenforgalmi kapcsolódásai a Gödöllő - Galga menti térségben" címmel előadássorozatra kerül sor Gödöllőn, 1999. június 4-én 14 órai kezdettel, és június 5-én Turán, de. 9 órától a **Házasságkötő terem**ben. A rendezvényt folklórműsor, valamint fotókiállítás színesíti. A két napos előadássorozat - értékeink és lehetőségeink számbavételén és felmutatásán túl - Turát úgy szeretné bemutatni a csaknem harminc kelet-szlovákiai idegenforgalmi szakember és vállalkozó előtt, mint a térség egyik lehetséges turisztikai, pénzügyi és marketing központját. A rendezvény sikere jórészt attól is függ, hogy vendégeinken kívül hány helyi és környékbeli vállalkozó, önkormányzati és kulturális szakember demonstrálja részvételével községünk lakóinak érdeklődését és nyitottságát az előadásokon ill. az azt követő ötletbörzén.

Kálna Tibor

TÁGULÓ HORIZONTOK (Bugactól Rozsnyóig)

A hegyvidéki embert különös érzés tölti el, mikor kitáruul előtte a „végtelen” pusztá képe, s végigtekint a szélesen nyújtózó rónaságon. A kitáguló látóhatár tekintetünket a messzeségbe vonja és újabb célok fele csábít.

Bizonyára így érezhettek azok a szlovákiai idegenforgalmi szakemberek és vállalkozók is, kik a Gödöllő és Környéke Regionális Turisztikai Egyesület meghívására a Szlovák - Magyar Phare Partnerségi Program keretében - a falusi vendéglátással foglalkozó tanfolyam zárásaként április 24-én, szombaton szakmai napon vettek részt, melynek során a két partner egyesület képviselői a Jászság déli szegletébe és Bugacpusztára látogattak. A Jászszentlászlón (jóévtággal) elfogyasztott munkaebéd után a küldöttség a községben működő Jóléti Szolgálat Alapítvány tevékenységével ismerkedett meg. A társaság a kiadós ebéd és az értékes információk „megemésztése” után lovasbemutatóban és a megőrzött természeti táj szépségében gyönyörködhetett Bugacpusztán. Ezt követően a csárda betyárosztalgát őrző enteriőrjében került sor a rozsnói Szlovák Karszt Turisztikai Egyesülettől érkezett vendégek bemutatkozására.

Az európai integrációs folyamat előrehaladtával valamennyiünk számára láthatóvá válnak a „táguló horizontok”, melyek, egyben új kihívásokat is jelentenek. **Térségünk településeinek gazdasági arculata változóban van.** (A fejlődés alapfeltétele az új helyzethez való alkalmazkodni tudás képessége!) A hagyományos mezőgazdasági kisárutermelés piacai fokozatosan és folyamatosan szűkülőben vannak, mert csak a gazdaságos és kifogástalan minőségű termék - és természetbarát termelési technológia lehet versenyképes az egységesülő Európa piacain. *A föld nemzetünk materiális kincse, de ebből a földből fogant az a két szellemi érték, mely népünk lelkében vert gyökeret: a vendégszeretet és a találékonyosság.* Különösen igaz ez Gödöllőre és térségére, ahol a főváros közelségében is virágzik a népi kultúra - és művészet; valamint épített kulturális örökségünk is számottevő - nem csupán arányaiban (az ország más régióihoz képest), hanem egyre gyarapodik a felújított és szépen karbantartott falusi templomok, kastélyok és kúriák száma; nem szólva a hagyományos paraszti építészet épen maradt műremekeiről. *Ezeknek az értékeknek a kiaknázását és hasznosítását tűzte ki célul a brüsszeli támogatással megvalósuló szlovák-magyar idegenforgalmi keret-megállapodás.*

Az eredményes szakmai nap zárásaként megtartott kötetlen eszmecsere során - mindezen eszmei alapvetésen túl - szlovák és magyar részről is többen hangsúlyozták a két régió közti kölcsönös idegenforgalom fontosságát, ill., hogy közösen kimunkált turisztikai projektekkal nyitni lehet harmadik fél (más országbeli egyesület/iroda) irányába is. Említésre került egy „Európa Szíve” fantázianévre keresztelt országhatáron átnyúló makroregionális kulturális gyógy-idegenforgalmi koncepció tervezete is. A hozzászólók - köztük a gödöllői egyesület szervező titkára is - kiemelték a **gyermek és ifjúsági turizmus** szerepét a kapcsolatépítésben, egyben

AJÁNLAT A SZLOVÁK-KARSZT TURISZTIKAI EGYESÜLET TAGJAI ÁLTAL ÜZEMELTETETT SZÁLLÁSLEHETŐSÉGEKBŐL

Penzió SKALNÁ RUZA, Zuzana Tömölová, 049 12 Gemerská Hôrka. tel.: 00421/942/792 14 58, 792 11 96, fax: 00421/942/792 14 61

Penzió Gómörhorka községében, Rozsnyótól 19 km távolságra található, mely kiváló kerékpártúra kiindulópont. Családok számára kiválóan alkalmas. Elhelyezés 6 db 3 ágyas pótágyazható szobában. Minden 2 szoba közös zuhanyozó/WC-vel és felszerelt konyhával rendelkezik. Ezen kívül elhelyezés egy külön álló házban, melyben 2 db 2 ágyas szoba, konyha, fürdőszoba/WC, tv-készülék van. Reggeli vagy félpanzió igényelhető. A panzió épületében élelmiszerbolt áll rendelkezésre. A községben nyáron strand üzemel. Szállásdíj: 250,-Sk/fő, reggelivel együtt.

Camping FK Krasnohorské Podhradie,
Hradná 157, 04941 Krasnohorské
Podhradie,
tel.: 00421/942/7325457,
fax: 00421/942/7326494

Kemping Krasnahorkaváralja
községben, Rozsnyótól 5 km távolságra
található.

5 db 5 ágyas, 5 db 8 ágyas bungaló.
Kb. 25 sátorhely, 9 lakókocsihely. Közös
zuhanyozók, mosdók és WC. Bár nyitva:

10-22, Pé-Szo 10-24 óráig

Szállásdíj: bungalók: 130,-Sk

sátorhely: 45,-Sk
sátordíj/ fő: 60,-Sk/felnőtt, 20,-
Sk/gyerek

lakókocsi/2 fő: 150,-Sk, minden
további fő 45,-Sk

gyerek: 20,-Sk

autó: 30,-Sk

a konkrét referenciák kialakítása végett, melyek megalapozhatják a fokozottan
fizetőképes minőségi idegenforgalmat. Ennek egyik példája lehet a főként turai
általános és középiskolás gyermekek számára - immár másodízben - szervezett
„**Felvidéki (szlovákiai) körút '99'**”, melyet a helyi önkormányzat, a Vigyázó Kör
(Egyesület Turáért), alapítványok és magánszemélyek támogatnak. Visszatulva a
kulturális turizmusra, szó esett **művészeti csereprogramokról és nemzetközi
alkotótáborokról**. A jelenlévők a vallási- és ún. nosztalgia-turizmus-hoz
kapcsolódó tervek kidolgozásának is rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak.

A „tárguló horizontok” azonban
nemcsak a mi szellemünket és tekintetünket
„nyitják rá” Európára, hanem ők is belátnak
ide, s ha azt szeretnénk, hogy közelebről is
megcsodálják értékeinket, ahhoz tudni kell,
hogy mit akarunk megmutatni és eladni a
hozzánk érkező turistáknak. Ezáltal a tárguló
horizontok megnyitják a gazdasági fellendü-
lés és gyarapodás széles perspektíváit térsé-
günk lakossága számára is.

Kálna Tibor

A monográfia

hírei

ÍZELÍTŐ A 2000-BEN MEGJELENŐ TURA KÖZSÉG MONOGRÁFIA EGYIK FEJEZETÉBŐL, A **TURAI SZÓTÁR**BÓL.

Kiveszett vagy kiveszőfélben lévő szavakat, szólásokat, közmondásokat gyűjtöttünk össze, hogy ne merüljön feledésbe,
hogyan beszéltek, gondolkodtak elődeink még a 30-as, 40-es években is. Ekkor még a turaiak beszédének alapszókincsét
képezték ezek a szavak. A monográfiában a magyarázatait is mellékeljük majd.

Pásztai Péter

ahhovalóképest
akkónap
aligsigalig
állószék
alsiviny
amó
bërze
híbántos
homlyik a pászmája
bubulya
buzérál
bügy
büsseng
cépok
csira
csókókozik
csupa égyatta
disil
éhetetlen
eszembévágagyik
észtri
farsang-
háromnapokkó
fékető
fittyom
fúj a malom
gatyamadzag

girind
gublyi
gumárdzsi
gümencs
gyú-gyú
halápokóvar
halamász
hancsik
húgyosleginy
illőgyik
Isten panaszán nē
vège
jó kelt a köles
kantërnál
kártozás
képlagul
kidől az ódalad
kishannagy
kódustetyű
kontrabont
köpüllő
kötőzködésig
kútyorog
lësesett lábrú
lëkozmal
mëcsgyútatkor
mi leet?

mihánt
nyákrás
nyalábókozik
nyírjad
nyistöli
nyösztet
ökrögyik
öreglyány
paklincs
pëndő
pocik
polozsa
prësztos
pusok
pútyërka
ráimádkozik

rontásrú való
rökhönyödik
sarampó
sor telyik vele
szarások
szászërka
szávona
szëgycnpánytylyika
szëhenyü
szëmre való hányás
szentantaltüze
szomszédba való
temhe
tërbetyül
trahunygya

Nē á meg nézz, gyüm a némët, oszt hozzád kötyi
a lovát!

Az újunk së égyfurma.

Jó mëgállhatósága van.

Kaná sincs csördülés nélkül.

Nē higgy még a gallëroznak së!

A magad eszit nē add oda más eszeé!

Úgy néz ki, mint akit a tetyü ész.

Köszöntjük az édesanyákat!

„Az én édesanyám,
mikor mosolyog, babarózsa
tűnik fel az arcán!”
/Boda Gellért/

„Drága Anyukám! Nagyon szeretlek, s ezt
százszor-ezerszer is elismételhetném neked a
nap minden percében.” /Fekete Éva/

„Az én
anyukám szíve
aranyból van.”
/Kátai Noémi/

„Anyák napján, mikor sírni kezd,
érezem, hogy a szívemben bizsereg
egy érzés. Akkor legszívesebb
odafutnék az én édesanyámhoz,
összeborulnánk és együtt
síránk.”/Hubert Anna/

„Az én anyukám olyan, mint egy virág.
A szeme lilium, az arca rózsza.”
/Dolányi Dániel/

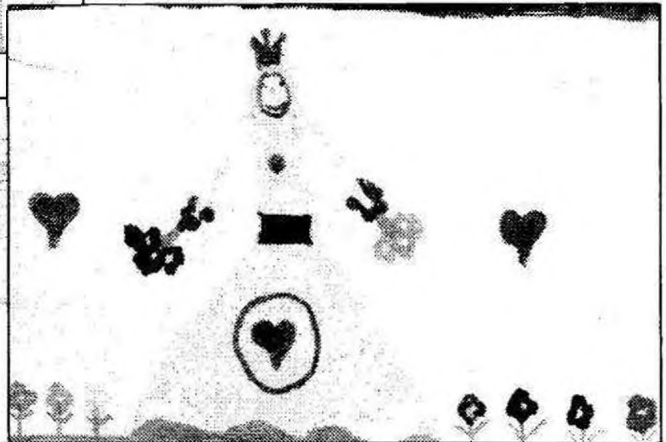
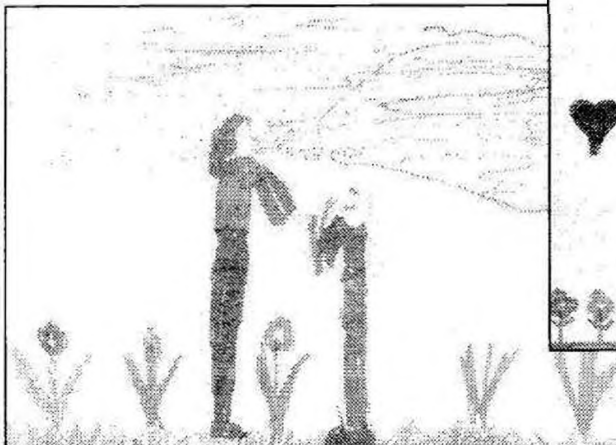
„Az én édesanyám a legszebb a világon.
Hiába is keresném, párját úgyse találok.
Az ő szíve a legeslegnagyobb,
és ami belefér, az Viktória meg én.”
/Volosz Viola/

„Szemedben a fáradt
könnyek, melyek
elringatnak engem mély
álomba.” /Lukács Lilla/

PATAKI TAMÁS

HORVÁTH EVELIN

GÁBOR DÓRA

Köszöntjük az édesanyákat!

EGYIDŐS ÉVSZÁZADUNKKAL

Áditól májusfát kapott Ényuka

A szűkebb család: Ényuka, Dédi, Anya és Ádám

Egy több évtizeddel ezelőtti május elseje ma is tisztán élő emléke jelent meg képzeletemben a tavasz ragyogó ünnepén. Szinte éreztem a vállamon annak a hatalmas nyárfának a súlyát, amelyet az alkalomhoz illően felkészítve, az ünnepet megelőző éjszakán cipeltünk el barátommal egy alsókerti kislány kapujához. A felszerelése nem kis gondot okozott nekünk, de végül is, amikor minden a helyére került, boldogok voltunk, mert nagyon mutatósra sikerült tavaszi üdvözetünk. Barátom örömmel szorított velem kezét, hiszen az ajándék tulajdonképpen az ő érzelmeit volt hivatott tolmácsolni a számára legkedvesebb leánynak...

Május elsején elindultam az idén is, hogy a csodálatos hajnal fényében kutassak községünk utcáin májusfák után. Bizony szomorúan kellett megállapítanom, hogy csak

elvéve sikerült egyet-egyét találni néhány kapu tetején. Kicsit elkeseredtem, hiszen ismét egy olyan kedves hagyomány pusztulását sirathatjuk, amely egykor örömet szerzett sok embernek. Ahogy hazaindultam, a Toldi utca sarkán, az árokparton megpillantottam egy masnival feldíszített világoskék papírdarabot. Lehajoltam érte, majd föl-emelkedve vettem észre a léckerítés tetején egy színes szalagokkal dúsan feldíszített májusfát. Az udvaron belül is meglátták pillanatnyi megtorpanásomat, majd nyílt a kapu, és egy kedves kisfiú markolta meg a kezemet: - Gyere be hozzánk Pali bácsi, látogasd meg Ényukát!

Örömmel fogadtam meg az invitálást, és néhány perc múlva már ott ültünk a kisszobában Ényuka körül. Azt hiszem, némi magyarázattal tartozom a kedves olvasónak, mindenekelőtt a címben és a szövegben szereplő két nevet illetően. Ádi nem más, mint Ádám röviden, teljes néven **Vaszil Ádám, Csorba Gergelyné, szül. Varjú Veronika** ükunokája. Csorba Gergelyné egyben a másik név, az Ényuka tulajdonosa is. Így hívja őt ugyanis Ádika.

Beszélgelni kezdtünk. Ényuka egy kissé megfázott a napokban, így nehezen beszél, de leánya, **Tóth Józsefné**, a dédimama szívesen segít. Mintegy másfél óra leforgása alatt egy évszázad keservei, gondjai, reményei és örömei vonulnak fel a kicsi szobában. Itt van Ádika édesanyja, **Ildikó** is, aki velem együtt olykor mély megrendüléssel, olykor mosolyogva hallgatja a két "krónikás" visszaemlékezéseit.

- 1900. január 28-án születtem Turán - mondja Ényuka, majd így folytatja: - Akkor még a Trincsen laktunk. A szülőházat édesapám építette még a múlt század végén. Hét éves voltam, amikor édesanyám meghalt. Halála után, bár az édesapám nagyon szeretett, egymás után két mostohaanyát kellett elviselnem, kiszolgálnom. Két hold földünk volt, meg egy tehenünk, ebből éltünk. Mondanom sem kell, hogy milyen sok gonddal, nehézséggel kellett megküzdenünk. Iskolás éveimből csak arra emlékszem, hogy volt egy palatáblám meg egy palavesszőm, de könyvet már nem tudtunk venni. Nagyon hamar elrepült a gyermekkor, és 1919-ben, 19 évesen Csorba Gergely bekötötte a fejemet, asszony lettem. Öt évig éltünk együtt a férjemmel, ezidő alatt négy gyermekkel áldott meg a Teremtő. Sajnos közülük kettő nagyon korán meghalt, és édesapám is itthagytott 1924-ben, gombamérgezésben hunyt el. Veronika és Gergely nevű gyermekeimmel maradtam nagy sze-

génységben. Azután a fiamat elvitték az I. Világháborúba, ahol ott is maradt örökre.

- Ugye édesanyám, akkor kerültünk a Vízorra, amikor ketten maradtunk? - kérdezi lánya, Veronika.

- Igen, ez volt a következő állomásunk, de nem sokáig, mert később az Újsorra kerültünk, kedves rokonunk, Csorba József házába. Itt szeretettel vettek körül bennünket, de továbbra is nagyon sok gond és baj szakadt ránk. Veronika még csak 13 éves volt, amikor el kellett mennie summásnak, hogy meg tudjunk élni.

- Nógrádkövesdre kerültem - veti közbe Tóth Józsefné. Mivel nem volt munkakönyvem, a nagymamáéval tudtam csak elhelyezkedni. De azért voltak az életünknek vidám napjai is. Főleg a vasárnapok. Télen a szentmise után a Kónya-tó jege fogadott bennünket, ahol rossz lábasokat nevezünk ki szánkónak, és vidáman csuszongáltunk. Nyáron sokat játszottunk együtt az utcabeli gyerekekkel "Körben áll egy kislánykát" vagy "Kulam-kulam gyűrűt". Amikor nagyobbak lettünk, a hétfégi esteken egymásba karolva jártuk a falu utcáit, és énekeltünk.

- Aztán jöttek az unokák - veszi vissza a szót Ényuka. Lányoméknak három gyermeke született, Erzsike, Marika és Ilonka. Természetesen mindhárman férjhez mentek, majd egy fiú és három lány dédunokával ajándékoztak meg. Úgy érzem, hogy a család minden tagja nagyon szeret, sok kedvességet és tiszteletet kapok tőlük. Az új otthonunkban most mind együtt lakunk.

- Nagyon jó játszani Ényukával - szól közbe Ádámká. - Minden nap kitalálunk valami új játékot. Persze csak akkor, ha Ényuka éppen nem dolgozik.

- Dolgozik? - lepődöm meg.

- Bizony erről nem tudjuk édesanyámat lebeszélni - mondja Tóth Józsefné. - Leginkább kertészkedni szeret. Egyszer a plébános úr is meglátta, hogy dolgozik, meg is említette az egyik prédikációjában. Öt éve, amikor nagyon rosszul lett, kórházba került. Szívritmussza-

bályozót kapott, azóta nem panaszkodik. Most egy kicsit megfázott, de láza nincs. Szinte soha nem betegeskedett, nem szedett gyógyszereket. Most is elvárja, hogy a levesben legyen "Erős Pista", mert szerinte a leves csak úgy az igazi, ha van ereje. A televízióval kicsit nehezen barátkozott meg, de most már szívesen nézi a Szerencsekereket, az Esmeraldát, de a Híradót is. Régebben, amikor még divat volt, az utcabeliekkel együtt kiültünk a ház elé, ilyenkor elpanaszoltuk egymásnak a gondjainkat, vagy éppen eldicsekedtünk a bennünket ért örömökkal. Megnéztük az utcán közlekedőket, a fiataloknál találgattunk, ki kihez való. Néha be is vált a jóslatunk, mint az később kiderült.

- Azt hallottam, hogy a múlt vasárnap tempomban is volt a dédi - veti közbe Erzsike, a Gödöllőn élő dédunoka, aki éppen most érkezett egy rövid látogatásra.

- Bizony, volt - mondja Ádi. - Én kísértem el kézenfogva Ényukát, mert ő az én öreg barátom. Amikor Ádám egy kis időre kiszalad a homokozóba a kedvenc játékaihoz, a dédimama elmondja, hogy mit mondott nemrég a kisfiú: "Ha Ényuka meghal, engem is temesettek el velem!" Egy pillanatra torkunkon akad a szó, de máris fut vissza az ükunoka, és amint észreveszi, hogy búcsúzkodom, megragadja a kezem, visszaültet a székre, és ellentmondást nem tűrve közli velem: - Tudod, Húsvétkor meglocsoltam Ényukát. Dédi pedig irt nekem egy verset, amit elmondtam Anyák napján. Ezt még meg kell hallgatnod:

*"Ha madárka volnék, ringó ágra szállnék,
Az én Ényukámra onnan mosolyognék,
Édesanyám, téged is nagyon szeretlek,
Anyák napján téged szívből köszöntelek.
Fogadjátok tőlem ezt a szál virágot,
Áldd meg Jóistenem Ényukát s anyámat!"*

Fotó és szöveg: Takács Pál

Cigány hagyományok III.

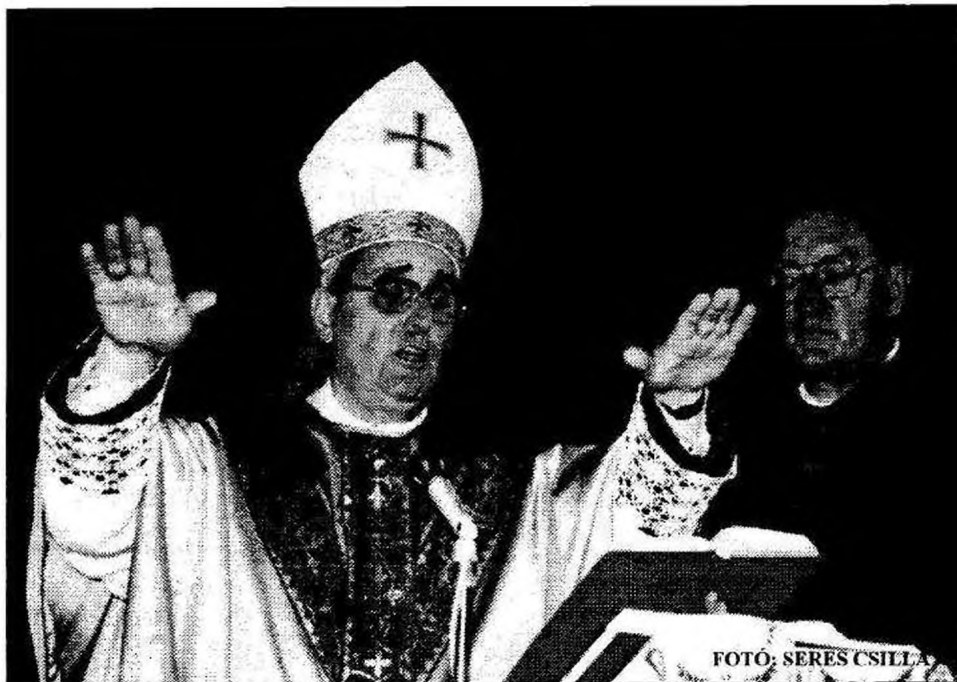
A felnőttkor szokásai - A házassággal kapcsolatos szokások

A cigányoknál a házasságkötés előtti udvarlás nem volt fontos. Az udvarlás csak az ismeretségig terjedt, ami alig pár órát vett igénybe. (Sok esetben ez ma is így történik.) A vőlegény (kérő) elment a lányos házhoz, de nem a lánnyal beszélt, hanem az apjával vagy az idősebb fiútestvérével. Ha az apa beleegyezett a házasságba, a megbeszélte időben eljött a fiú a családjával kéretni, és meg is ülték nyomban a lakodalmat. Ha a lányt valamilyen okból nem adták (más törzsbéli, verekedős, iszákos stb.), akkor a fiú gyakran megszóktette, ezt korábban meg is beszélték. Ilyenkor a fiú elvitte újdonsült "feleségét" a szülei házába. A cigány törvények értelmében a lány innentől feleségnek számított. A szöktetés utáni első ünnepen (húsvét, búcsú, karácsony), vagy ha gyermekük született, többnyire kibékültek a lány családjával. A fiatal házások érzelmeit a kívülálló soha nem érzékeli. Viselkedésük szemérmes, kerüli a feltűnőséget, egymás iránt semmi figyelmességet nem árulnak el. Nem szokás a cigányoknál a karonfogás vagy egymás kezének megfogása sem (indiai eredetű szokás). A sátoros cigányoknál kiskoruktól fogva együtt nőttek fel a fiatalok, s a szülők már akkor egymásnak szánták őket. Ez a szokás is Indiából származik, így a család együtt maradt, védtek a másikat.

A házastársi hűséget igen szigorúan vették, így a házasságtörés meglehetősen ritka volt. A cigányok erősen szenvedélyesek, s a hűtlen asszonyt szigorúan megbüntették. A férfiak viszont ebben a tekintetben sokkal szabadabbak voltak. A házasságtörő férfi nem bűnös, csak a könnyűvérű nő "áldozata". Ilyenkor a feleség szokott bosszút állni a csábító asszonyon (megveri, haját kitépi, nyilvánosan megszégyeníti). A házassággal kapcsolatos babonák: A férfiak dísze a nagy bajúsz. Aki levágatja, annak tekintélyén esik csorba. Ha a férj kalapját az asszony földhöz vágja, megalázza őt. A nők hosszú hajjal szépek. Ha levágatják a hajukat, átok, szerencsétlenség fogja őket kísérni. Sőt, a rövid hajú asszony tisztátalannak számít. ("Levágattad hosszú hajad, most már nem kellesz...") A szemetet nem szabad a lakásból kifelé seperni, mindig befelé kell, így nem seprük ki a szerencsésüket.

Lakatos Gyula

TALÁLKOZÁSAINK ISTENNEL (1999. május)

A kis hittanosok is tudják, hogy a mi Istenünk 3 személy: Atya, Fiú és Szentlélek. Mi is úgy vagyunk, mint Fülöp apostol, vágyakozva kérjük Jézust: Urunk, mutasd meg nekünk az Atyát... Jézus válasza meghökkenítő volt: *Aki lát engem Fülöp, az látja az Atyát is, mert én és az Atya egy vagyunk.* (Ján. 14, 8 sk.)

Isten velünk van mindig és mindenütt. Lépten-nyomon találkozunk vele. *"Benne élünk, mozgunk és vagyunk..."*

(Ap.Csel.17,28) – prédikálta már Pál apostol. De Jézus rendelkezéséből titokzatos módon egészen közel kerülhetünk a 3 személyű Egyistenhez.

TALÁLKOZUNK AZ ATYÁVAL: A KERESZTSÉGKOR

Akkor osztja meg az emberrel az Isten, az ő életét. Akkor tesz minket gyermekeivé... A keresztség szentségénél ott az Atya, aki kimondja halhatatlan szóval, amit szent Fia, Jézus keresztelesekor mondott: *"Ez az én szeretett Fiam..."* Az már egyéni feladatunk, az egyház közösségének szent megbízása, hogy ezeket a keresztségben *"istengyermekek"* lett kicsinyeket Istennek tetsző módon nevelje, hogy meg tudják, kik is ők valójában. Nemcsak földi apa-anya gyermekei, hanem a mindenség Urának, a mindenkit szerető Atyának gyermekei is.

TALÁLKOZUNK TITOKZATOS MÓDON A FIÚVAL, Jézussal : a szentáldozásban.

Találkozhatunk vele az egyház közösségében. Hiszen Ő ígérte: *"Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok velük..."* (Mt,18,20) -- Találkozhatunk vele, hangját, üzenetét hallhatjuk az Egyház tanításában, amikor Isten Igéjét olvassa, közvetíti számunkra. -- De a legfőbb találkozás a **SZENTÁLDOZÁSKOR** történik, amikor a Krisztus testvére vált kenyér lesz eledelünk... amikor *"Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, az bennem marad, és én őbenne."* (Ján. 6, 56)

- Micsoda csodálatos találkozás, első találkozása lesz a kis elsőáldozóknak május 16-án! Őt váró gyermeki lelkük mint a virág kelyhe megnyílik, hogy az Égből szállott Kenyeret, az Élő Krisztust, láthatatlanul, de valóságosan szívükbe öleljék.

TALÁLKOZUNK A SZENTLÉLEKKEL: A BÉRMÁLÁS SZENTSÉGÉBEN

Minden jó kezdeményezője az Isten Lelke. Nélküle még Krisztust sem tudnánk Urunknak vallani és elismerni... nélküle nem tudnánk imádkozni sem, mert ő az, aki mondhatatlan szavakkal sóhajtozik lelkünkben... - Jézus ígérte, hogy elküldi a Szentlelket az apostoloknak. Az ő tanítását eszükbe juttatja... elvezeti őket annak tökéletesebb megértésére... és erőt ad, hogy Róla a föld végső határáig tanúságot tegyenek... Isten meghívását tolmácsolva, és Krisztus adta szentségek erejével megerősítve azokat, akik a hívást elfogadják, és elindulnak az Örök Haza felé vezető úton, Jézus nyomában.

Jézus feltámadása után, amikor először jelent meg a tanítványoknak azt mondta: *"Vegyétek a Szentlelket..."* (Ján. 20,22) Tüzes lángnyelvek formájában, elméjüket megvilágosítva, akaratukat megerősítve Pünkösd napján lettek részesei az égi ajándéknak.

A Jézustól tanult mozdulattal hívták le, kérték a Szentlelket az apostolok és azóta is az ő utódaik, amikor a megkereszteltre kérik, amint nekik, úgy ezeknek is adja meg Jézus a Szentlélek világosságát, és erejét. Ez történik a **BÉRMÁLÁS SZENTSÉGÉBEN**, amikor a püspök, vagy a megbízottja kezét kitarva kéri a Szentlélek kiadását, a Bölcsesség, az Értelem, a Tudás, a lelki erősség, a jó tanács, a jámborság és úrfélelem ajándékaival töltsé be a **BÉRMÁLKOZÓKAT**. Ebben a nagy ajándékban részesült május 2-án 106 turai fiatal. Formálja őket a Szentlélek, hogy Krisztus tanúi legyenek társaik között.

RÉGI MÁJUSOK EGYHÁZAT ÉRINTŐ ESEMÉNYEIBŐL:

1718. májusában lett plébános GERGELYFY SÁNDOR községünkben. Versegről jött, és innen Galgahévízre került plébánosnak.

1732. májusától SZABÓ ISTVÁN volt Tura plébánosa, aki Bicskéről jött, innen 7 év múlva Ecsegre ment plébánosnak.

1858. május 27-én 32 éves korában, tuberkulózisban halt meg MRAVECZ JÓZSEF káplán Turán. Sírköve a papi síroknál van, sírja ismeretlen helyen.

1887. május 1-én beiktatták NIEDERMANN JÓZSEF plébánost turai plébánosi tisztségébe. Sírja a temető bejárata utáni, jobb oldali nagy kereszt közelében van.

Május a bérmlások ideje volt régen is. Régen néha 5, sőt háborús időkben 10 év is eltelt, amíg a bérmláshoz jutottak a gyerekek, felnőttek. Ezért a régi számok és a mai létszámok közötti nagy különbség. Több volt a gyermek, de több évfolyam bérmlkozott, nem úgy, mint most. A legrégebbi bérmlás, amiről adatunk van: 1653 szeptember 19-én volt, amikor Benlics Máté belgrádi ferences püspök bérmlt meg 129 férfit és 134 nőt a turai templomban. A legnagyobb létszámú bérmlkozó 1835. június 3-án volt, Nádasdy Ferenc püspök a hévízi templomban bérmlt meg 1043 turait. 1885. május 4-én Neszvedy István püspöki helynök bérmlt. A bérmlkozók számáról nincs említés a História Domusban. 100 év múlva 1985. május 12-én Marosi Izidor váci segédpüspök 140 fiatalat bérmlt. 1991. május 17-én Korompay Tibor apát-kanonok bérmlt Turán 154 fiatal.

1991. május 4-én több, mint 200-an vettünk részt Mindszenty József sokat szenvedett, és Máriacellben eltemetett bíboros úr újratemetésén Esztergomban.

1847. május 25-én a villám belecsapott a templomba, komoly károkat okozott a toronyban, orgonában.

1886. május 7-re "erős dér és jó nagy fagy volt." (Hist.D.66.old)

1984. május 13-án a Fóti és a Turai énekkar közös egyházzenei áhítatot tartott templomunkban, Horváth István fóti, és Benedek József turai kántor-karnagyok vezetésével.

1848. május 17-én a képviselő-testület tiltakozott a katolikus iskola államosítása ellen.

1986. május 17-én volt először Hittanverseny Vácott, 205 gyerekből 5 volt turai, és I. díjat hoztak el.

EGYHÁZKÖZSÉGÜNK MOST KÖVETKEZŐ ESEMÉNYEI:

Az egyházi év harmadik legnagyobb ünnepe lesz május 23-án a Szentlélek eljövételének emléke: Pünkösöd vasárnap. Nagyon nagy szüksége van a világnak, de mindannyiunknak a Szentlélekre. Hiszen ő az Igazság Lelke, ő a Szeretet Lelke. Pünkösöd napján a Biblia leírása szerint a soknyelvű Jeruzsálembé összeverődött zarándok mind megértette az Úr Jézus tanítását. De jó volna, ha ma is tudnának népek, nemzetek, családok egyetértve tekinteni Istenre, de egymásra is. Ha engednének, alakítaná a szívünket, de sokan féltik tőle földiekre korlátozott életüket.

Másodnapján, pünkösdhétfőre kezdeményeztük, hogy tartsunk közös HŐSÖK NAPJÁT. (Régen is május végén volt, ma is sokfelé ilyenkor tartják) Ne csak a Don kanyarban elesettekre, ne csak a 48-as szabadságharcban, vagy az 56-os harcban elesettekre gondoljunk. Hiszen községünk lakói közül sokkal többen haltak meg harctereken az I. és II. Világháborúban.

Esti szentmisét 7 órakor a hősi halottakért ajánljuk fel. Kérésünk: Minél többen vonuljunk a templomból virággal, gyertyával az I. Világháborús, majd a II. Világháborús Emlékművekhez. Így emlékezzünk meg azokról, akik közénk tartoztak, de idegen földben, vagy háborúk áldozataiként haltak meg. Imádság, megemlékezés, virág, gyertya fejezze ki tiszteletünket irántuk.

Május 30-a Szentháromság vasárnapja. Nagy titka hitünknek: A Háromszemélyű Egyisten. A templomkertben állított szobornál kezdjük a 9 órás szentmisénket, Isten előtti hódolattal.

Június 6-án ÚRNAPJA: A Legméltóságosabb OLTÁRISZENTSÉG NAGY ÜNNEPE, körmenettel a 4 úrnapi virágos sátor mellett ezrek szíve "Összecsengjen, Magasztalja az Urat. Krisztus újra földre szállott, vándorlásunk társa lett. Mert szerette a világot, kenyér-színbe rejtézt." (Ének)

Ez a nap egyébként a Váci egyházmegyei beosztás szerint a Turai Szentségimádás napja is. Fokozott buzgósággal ünnepeljünk.

Lukács András, apát plébános

15 éve énekel nekünk

D.J.: - Évek óta vezetek egy műsort a rádióban, címe: Népzenei portré. Mindig megpróbáltam olyan embereket meghívni az élet legkülönbözőbb területeiről, akiknek valamilyen kapcsolatuk van a folklórral. Maczival már évekkel ezelőtt csináltam egy ilyen portrét, de úgy gondoltam, hogy sok érdekes dolog történt az életében azóta. Május 1-én (volt) adásban a Kossuth Rádióban.

- Zárjuk a beszélgetést egy szívének kedves „Maczis” élménnyel!

D.J.: - Óhatatlanul visszaemlékszem a közös táborokra. Ezek a '70-es évek végén indultak Püspökladányban. 1984-ben hívtuk meg Maczit először. Én is akkor kerültem kapcsolatba a Forrás Körrel. Több szekcióban folyt a munka a különböző hangszerek, az ének területén, valamint ezt csinálta a Forrás Kör az irodalom berkeiben, mindig meghívva egy ismert költőt vagy író. Az akkori politikai viszonyok között ezt nem igen nézték jó szemmel. Néhány név a tanárok közül: Halmos Béla, Székely Levente, Mester László – jómagam bőgőt és furulyát tanítottam még. A Forrás Körben mély irodalmi érzelmű és töltöttségű emberek voltak. Olyan légkör volt az egésznek, amit nem is lehet szavakba önteni.

- Maczinak – saját bevallása szerint - az élet lelki síkja sokkal fontosabb, s ennek szellemében igyekszik tenni is a dolgát. Talán hallottad is már: Rólad mindig azt mondja, te vagy a „lelki testvére”. Mit jelent ez számodra?

P.M.: - Bár ötleme jött ez az egész dolog, viszont én sem érezném azt, hogy ez idegen lenne tőlem. Marit megszerettem nagyon rég. Voltak nekem nehéz pillanataim is, amikor Mari és Kóka Rozi nagyon bátorítottak. Ők megismertek, mikor – ahogy mondják itt a padló alatt, - én mondom, a föld alatt voltam. Mellettem álltak, és tényleg úgy éreztem, úgy érzem mint egy testvér. Olyan tiszta szívvel közeledik hozzám.

- Gondoltál már arra, hogy közös műsort csináljatok?

P.M.: - Ha ő megszervezi, akkor nagyon szívesen, mert én nem annyira értek a szervezésekhez.

- Szerinted a hangotok mennyire illeszkedik egymáshoz?

P.M.: - Én nem hiszem, hogy lenne olyan valaki a világon, akivel én nem tudnék énekelni. Nem vagyok egy zárt ember. Ha

valaki mással akar dolgozni, énekelni vagy bármit, egy kicsit kell hogy engedjen. Én így is voltam nevelve.

- Milyen élményeid maradtak Maczi műsorával kapcsolatban?

P.M.: - Én nekem tetszett. Amit a kommunisták elvettek tőlünk, az visszajön, így mondta valaki. Ennek örülök, mert eddig csak ők lehettek ünnepejék magukat.

- Beszélj arról, hogy az éneklést, vagy másik irányú tevékenységedet, a kerámiát tartod-e előbbrevalónak!

P.M.: - Nem, egyik sem előbbrevaló, mert az ének az életemhez tartozik, a másik az egy kicsit a szakmámhoz is, az életemhez is, de egy kicsit a foglalkozásomhoz is. Az énekről azt nem szeretném mondani, hogy a foglalkozásom legyen. Az az életemhez tartozik, nem a foglalkozásomhoz. Mondjuk nem lehet szétválasztani ezeket a dolgokat. Az ének azért tartozik az életemhez, mert én ezt kaptam a Jóistentől, én ezért nem dolgoztam.

- Hitetek, s ezen belül Szűz Mária tisztelete is kapocs köztetek Maczkó Marival, hiszen ezt a Mária központúságot láthatjuk a munkáid többségén.

P.M.: - Igen, azért jelenik meg a Mária, mert egy olyan világban nevelkedtem, ahol az asszonyoknak nagyon-nagyon fontos szerepük volt és van a mai napig is. A gyermek azért fontos, mert ez viszi előre a világot, ha elismerik, ha nem.

- Tehát nem is annyira Szűz Mária, hanem inkább az anyaság tisztelete ez.

P.M.: - Szűz Mária is, de én egy kicsit szentesítem azokat az asszonyokat is, ahol én nevelkedtem, a moldvai asszonyokat. Nyolc, tíz, tizenkét gyermeket neveltek fel, és én egy kicsit anonim szenteknek tartom őket. Ők nem Szűz Máriák, de valahol kicsit magasabban állnak nálunk. És én így is ábrázolom őket.

- Láttam a Maczinak ajándékozott darabon is. Legközelebb kiállításod?

P.M.: - Magyarországon Abonyban, utána Padovában lesz, majd Franciaországban, Svédországban...

- Később esetleg egy kis faluban, amit Turának hívnak...?

P.M.: - Nagyon szívesen.

- Mikor kerültetek kapcsolatba Maczival?

SZ.A.: - 1992-ben csináltunk egy hangfelvételt. Birinyi Jóska (a műsorban szereplő Folk Trió tagja) szerkesztett egy palóc kazettát, és erre kellett fölmuzeikálnunk egy nagyobb anyagot, amihez hozzátették

többek között Maczkó Máriának a Galga vize szép csendesen kanyarog és a Szabó Kata c. „opuszait”. Ezután nem találkoztunk össze jó másfél-két évig, majd ismét Birinyi, pontosabban az általa szervezett tábor hozott össze bennünket. Nekünk akkor nem volt szólóénekesünk, ezért megkérdeztük Maczit, elvállalná-e. Neki tetszett az ötlet, s azóta, lényegében ötödik éve dolgozunk együtt.

- Miért rá esett a választásokat?

SZ.A.: - Tetszett a hangja, meg az egész személyisége. Azokat a zenei anyagokat, melyek nekünk jól állnak, Maczi nagyon jól tudja énekelni. Nem elhanyagolható színvonalú rutinja, hatalmas anyagismerete. Ő egy profi előadóművész. Egy olyan zenekarnak, mint mi, akik nemcsak táncegyütteseket kísérünk, hanem önálló koncerteket, önálló felvételeket csinálunk, nem árt egy olyan felkészültségű szólista, mint Maczi. Ezért örültünk, mikor elvállalta, hogy velünk muzeikál. Hiszen azért nem egy kis távolság és fáradság neki eljárni Turáról Egerbe. Az első közös felvétel a '95-ös Táncháztalálkozó lemezre készült el, nyitri összeállítás volt.

- A zenekar fejlődése, eredményei szempontjából milyen jelentőséget tulajdonítok Maczinak?

SZ.A.: - Itt lehetne a LEG-eket egymás után mondani. A zenekar első kazettája – ekkor még nem voltunk együtt – már megvolt, de végül is a „Sírak a csillagok” az, ami ismerttette a zenekart. Ezen már aktívan közreműködött nemcsak előadóként, hanem összeállításokkal, különböző elgondolásokkal a koncepcióra vonatkozólag. Abszolút egyenértékű tag.

- Közös tervek a jövőre?

SZ.A.: - 2000-re egy új lemezt szeretnék kiadni mindenképpen, erre már vannak is kész nóták. Tervezünk feldolgozásokat és eredeti anyagokat is, szokásos „Gajdos hagyományoknak” megfelelően. Július 31-én Hajdúszoboszlón a Folk Hétvégén játszunk az 15-20 magyar zenekar társaságában. Táboraink lesznek pl. Arlon, Magyaregregyén. Tehát a közeljövőre nézve van sok közös tennivalónk. **Seres Tünde**

Ezúton szeretnénk elnézést kérni Kedves Olvasóinktól a múltkorai cikkben elkövetett pontatlanságokért. „Ugyanez van a mezőségi Mérésben” Helyesen: a kalotaszegi Mérésben. „...még a régi Egyetemi Színpadon 1984-ben volt egy Bajcsy-Zsilinszky est, ahol Vikár Béla is szerepelt.” Helyesen: ahol a Vikár Béla Nepdalkör is szerepelt.

Művészek Művek M

ű
v
é
s
z
e
t
e
k

t
a
l
á
l
k
o
z
á
s
a

A művelődési ház egyik fontos küldetésének tartja, hogy segítséget nyújtson helyi, megismerésre méltó művészeknek, lehetőséget adva az önálló kiállításra. Már harmadszor irhatjuk le örömmel, hogy a Költészet Napján Művészek Művek Művészetek találkoztak. Szabados Ambrus miskolci előadóművész megidézte Faludy György segítségével Villont és korának világát. Míg Villon a trágárságot emelte költészeté verseiben, addig az első önálló kiállítással bemutatkozó TARCSI ANNA (végzős egri főiskolás) szárnypróbálgatásaiban a biológia képzőművészetté magasodott. Nemcsak a látható emberi test megismerése, hanem a szem számára ritkán felfedhető rétegek is megjelentek egyedi képi megfogalmazásban.

- Kálnáné Ádám Anita nyitotta meg a kiállításod. Milyen szerepet játszott vagy játszik az életedben?

- *Rajztanárom volt nyolcadik osztályban. Akkor egyáltalán nem foglalkoztam a rajzolás gondolatával, egészen más terveim voltak, nyelvszakos iskolába készültem. A rajz még csak hobbiszinten sem volt meg bennem. Ő figyelt fel rám, valószínűleg az órai munkáim alapján. Én az órán később nem is a kötelező anyagot csináltam, mint a többiek, hanem külön modellt ültetett le, külön beállításokat készítettem nekem.* Anita.

- Majd annyira belejöttél, hogy rászántad a szabadidődet, és ott maradtál órák után is...

- *Igen. De még akkor sem döntöttem amellett, hogy hivatásomnak választom. Anita mutatta meg nekem, hogy ez a lehetőség is nyitva áll előttem. Ő biztatott arra, hogy a rajzzal továbbra is érdemes foglalkoznom. Bár sokáig szándékosan dacoskodtam, végül rájöttem, hogy nem tudok - s talán nem is akarok - szabadulni a rajztól. Fejlesztette a rajzkészségemet, technikai tanácsokat adott és mutatott. Ő nem hiszta rá az emberre, hogy maga kísérletezzen ki mindent. Én ezt jónak tartom, mert vannak bizonyos alapdolgok, melyeket érdemes ilyen módon elsajátítani. Emellett persze megmarad nekem is az a terület, melyet magam segítségével kell kiszerveznem sok-sok idő alatt. Párhuzamosan kell használni a fejlődésnek ezt a kétfajta útját. Anitától tehát minden támogatást és biztatást megkaptam maximálisan, ezért akartam, hogy ő nyissa meg - Varju Krisztián után - az én önálló kiállításomat is.*

- Ennek akár szimbolikus jelentősége is lehet, hiszen így az indít el a művészi pályán, akinél az első lépéseket is megtetted. A kiállítás megnyitón beszélt Anita a színek szimbolikájáról, azok szerepéről, egyfajta tudatos festészetéről. Érezted-e, hogy ez a te képeidről szól?

- *Én nem tudatosan használom a színeket. Persze lehet, hogy ez nem lesz mindig így, hiszen most sincs semmi véletlenül, s valószínűleg működik az én tudatalattim is. Anita az óráin mindig kihangsúlyozta, hogy az egyes művészettörténeti korokban a színek mit szimbolizáltak. Mielőtt a főiskolára felvételiztem, őt kértem meg a felkészítésre, de akkor már csak napok voltak hátra a kislfia megszületéséig. Helyette végül is Gódor András hévízgyörki művészhez fordultam.*

- Egyébként mennyire adsz a "hozzáértők" véleményére?

- *Ha rossz kritikát kapok, sajnós az első reakcióm, hogy megsértődöm. Azután persze átgondolom és rájövök, hogy szükségem van ezekre a bírálatokra.*

- Beszélgettünk arról, hogy te igazából nem is szeretsz rajzolni.

- *Mert még nem érzem a lényegét.*

- Mit gondolsz, mi lehet a lényege? Mit szeretnél megérezni?

- *A csoportunkban kitűnik, hogy ki az, aki gyerekkorától készült erre a pályára. Én még kényszernek érzem, nagyvonalú lefáraszt, sok energiát kivesz belőlem, ugyanakkor nem látom a saját fejlődésemet ebben. Mennyivel tesz engem emberileg, művészileg teljesebbé.*

- Akkor a képzőművészet melyik szelete áll hozzád a legközelebb?

- *A gyerekjátékok, a báb-, és babakészítés, de a térbeli dolgok is kezdenek érdekelni. A főiskolán gyakran kapunk különböző címeket - mint pl. labirintus, csapda, lélekdohoz - melyekhez megpróbáltam a megfelelő anyagokat megtalálni, megalkotni a fantáziám szüleményeit. A festésnél nem tudok magamnak témákat feldobni, de ahhoz, hogy ebben fejlődni tudjak mindenképpen jó lesz a tanári pálya. Szeptembertől a gödöllői Török Ignác Gimnáziumban tanítok.*

- Ebből az egészből várhatóan a tanítást fogod élvezni, mint inkább azt, hogy rajzot tanítasz?

- *Rajztanítás címen nem gyakorlati feladatokat kell adnom, hanem a*

Művészek Művek M

művészetekről kell beszélgetnünk. Ez segít majd a saját gondolataimat is tisztázni. Rajzot csak 5-6. osztályban fogok tanítani, ott is csökkentett óraszámban.

- Ezzel kapcsolatban szomorú tapasztalataim vannak a gimnáziumból, ahol a diákok „kimélése” érdekében rövid ideig tanították a képzőművésztárgyat.

- Nekem itt azzal kell kezdenem a tanévet, hogy levizsgáztatok embereket, akik nem akarnak rajzóra járni. Ha igazolják, hogy tudják egy meghatározott szinten a tananyagot, akkor nem kell órát látogatniuk. Pedig itt éppen az lenne a lényeg, hogy folyamatosan foglalkozzon az adott dologgal az ember.

- Ezzel eléggé beszűkítik ezeknek a pedagógusoknak a mozgásterét. Nem véletlen, ha hamar elszáll a hivatásszeretet. Te mi miatt tudod szeretni mégis, ilyen előismeretek birtokában?

- Saját magam számára lesz jó, amit úgy próbálok megoldani, hogy a gyerekek is élvezzék.

- Ez életcélod is vagy inkább visszavonult alkotói létre, munkára vágysz?

- Még nem tudok dönteni. Most olyan stádiumban vagyok, hogy élem az életemet. Majd kiforrja magát a dolog, s remélem megtalálom, mi a feladatom.

- Azt már tudom, hogy nem adsz címet a képeidnek, s ezzel a döntéssel kapcsolatban a következőt mondtad: „eltéríti az embert, nem akarom vele megkötni a szemlélő gondolatait”.

- Itt is dacoskodás van bennem. Ha azért adnak címet egy képnek, mert mások elvárják, akkor hülyeségek alakulnak ki. Pl. szótárból véletlenszerűen választanak. Erre szerintem nincs szükség, akkor inkább ne legyen címe. A képeimet nem cím alapján készítettem, nem volt egy határozott elképzelésem. Általában úgy dolgozom, hogy fölraok egy gesztust és azt próbálok továbbgondolni.

- Ez egy vonást jelent?

- Igen, hogy minél ösztönösebben jöjjön ki az emberből. Az ösztönt megpróbálom a fejemmel felülbírálni, továbbdolgozni. Az ösztön és a tudatos dolog kapcsolódik itt össze.

- A hozzád legközelebb álló „homokos” képeid megszületéséről mesélg egy kicsit!

- Már régebben is csináltam ragasztott képeket. Homokot, mákot, pirospaprikát, s mindenféle apró szemcsés anyagot ragasztok fel. Mikor először kezdtem ezzel foglalkozni, nem gondoltam rá, hogy lesz folytatása. Azután iskolában egy szigorlatra készültünk, témának a gesztusokat választottam ki. A tanárom tanácsolta azt, hogy próbálkozzak valami különleges anyaggal.

- Talán a technikai újszerűsége miatt áll hozzád a legközelebb vagy olyan elismerést aratott, ami ösztönzőleg hatott rád?

- Mikor megszülettek a munkák, úgy éreztem, hogy többségében igényesek és átgondoltak lettek. Mikroszkópius méretű biológiai formákat nagyítottam fel, és próbáltam továbbgondolni. Izgatott benne, hogy az ember nem azt csinálhatja, amit eltervez, hanem, amit az anyag önmagából ad. Nem én alakítom, hanem ő irányít. Egy idő után a kép saját magát építi.

- Említetted, hogy sok ilyen képet kidobáltál, mert rossznak érezted. Ha megszületik egy úgymond „műalkotás”, akkor az nem egy megszületésképpen valamilyen?

- Nálam nem. Én nagyon sok képet kidobtam. Anyukám szedegette ki a kukából azokat. Amire én azt mondom, hogy rossz, arra semmi szükség nincs.

- Van szerinted polgári igény a kortárs képzőművészeti alkotásokra ma Magyarországon? El tudod képzelni, hogy a képeidet majd veszik?

- Külföldön inkább megvan rá a belső igény. Nyugaton nem társadalmi elvárás az, hogy képeket rakjanak a falára. Ez mindenképpen az oktatástól függ. A művészetek értékelése nincs a megfelelő helyen nálunk. Minket a főiskolán „bűfészak”-nak hívnak, hasonlóan a testneveléshez, az énekhez és a művelődésszervezéshez. Mi vagyunk sokak szerint azok, akiknek semmit nem kell csinálni.

- Jövőre nézve milyen terveid vannak?

Szeretnék kiállítani máshol is. Rendszeresen vannak biennálék, ahová többször jelentkeztem, de bekerülnöm még nem sikerült. A próbálkozást folytatom. A turai kiállítás – amit nagyon köszönök – elindulási lehetőség számomra. Örülök, hogy itt mutathattam be először önállóan, és hogy egyáltalán már be mertem mutatkozni képeimmel – így, cím nélkül is.

Anna még az útkeresés fázisában van, hogy megjelje emberi és művészi öntudatát. Útravalóul ennek a helyi kiállításnak és előkészületnek örömteli perceit tudtuk adni. Ez volt a mi hamubasült pogácsánk. Nem is árt kicsit becsomagolni, hiszen nyáron Keszthelyre utazik utcai portrérajzolóinak. Ez is egy állomása pályájának. Ilyenkor technikailag sokat tud fejlődni. Természetesen ezek nem művészi munkák, de gyakorlatnak kiválóak és pénzkeresetként sem másodlagosak. Jöjjenek csak sokféle irányból az impulzusok, a tapasztalatok, s az élet majd megadja neki – fejtörés nélkül is – a témákat.

Seres Tünde

ű
v
é
s
z
e
t
e
k

t
a
l
á
l
k
o
z
á
s
a

Vállalkozók a lakosság szolgálatában

Eleget téve Szilágyi József úr márciusi számban tett ajánlásának, DOLÁNYI MIHÁLY urat kerestem meg azzal a szándékkal, hogy megpróbálok egy kicsit más oldalról megmutatni egy olyan embert, akiről már sokat hallhattunk az elmúlt években, de mégsem ismerjük őt igazán.

- Elsősorban azt szeretném megtudni, hogyan adta a fejét vállalkozásra, hogyan indult el ezen a simának nem nevezhető úton?

- Minden ember más és más. Másként értelmezik a dolgokat, és mindenkit más motívál arra, hogy belekezdjen egy vállalkozásba. Ha egy szűkebb önéletrajzot szeretnék vázolni, akkor onnan kezdeném, hogy olyan körülmények között nőttem fel, hogy nem adódott lehetőségem a továbbtanulásra, hanem szakmát kellett szereznem. Mechanikai műszerészként végeztem, és a GANZ Árammérőgyárban dolgoztam, mint gépbeállító. Közben elvégeztem egy gyártástechnológiai szakközépiskolát, és már mint diszpecser dolgoztam ugyanott. 1978-ban jöttem haza a TSZ-be, ahol a Csepel egy melléküzemágát vezettem. Körülbelül három éves tevékenység után a Csepel – talán elsőként a magyar gyárak közül – csődbe ment, így ez a tevékenységem megszűnt. Az átszervezések következtében kerültem az építő ágazathoz, ahol a beosztásom épületgépész volt, bár nem volt hozzá végzettségem. Ezért is érdekes, hogy az emberek életét hogyan alakítja a sors, hiszen éreztem, hogy komoly szakmai hiányosságaim vannak ezen a területen. Ekkor mentem el először Budapesten a Szabó Ilonka utcai szakközépiskolába, épületgépész szakra. Itt az egyik tanárom feddésére – biztatására vettem a bátorságot, és jelentkeztem a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskolára, amit 1986-ban el is végeztem levelező tagozaton. Ekkoriban már az építő ágazat is „leépülőben” volt, utolsó nagy beruhásként a homoki telepi csokoládéüzem készült el, aminek vezetője lettem 1982–1989-ig. Ekkor már melléktevékenységként foglalkoztam a vállalkozással. Ez adódott abból, hogy az épületgépész szakma egy olyan speciális terület, ahol nem kiemelkedően a tervezés, hanem inkább a kivitelezés – főleg helyi szinten – inkább piacképes. Ezért én elvégeztem egy hegesztő tanfolyamot, majd mestervizsgát tettem mind gázból, mind fűtésből. Ezzel válhatott komplexebbé a vállalkozási tevékenységem, ami segített beépülni abba a vállalkozói szférába, amihez a mai napig is tartozom. 1989-ben kerültem a hatvani konzervgyárba épületgépész üzemvezetőnek, majd később osztályvezetőnek. Ekkor bővítettem ki a vállalkozásomat egy üzleti tevékenységgel is.

- Nem volt nehéz összeegyeztetni ezt a két dolgot, ill. hármát, hiszen emellett ott a család is?

- Sohasem volt könnyű. Az, hogy az ember a munkahelyén is helyt álljon, valamint a vevőit is megfelelően kiszolgálja, rengeteg energiát felemészt. Ezt pedig leginkább a család érzi meg, hiszen a mindennapok terhei rá nehezednek. Gyakran sérül is, és főleg a gyerekeken érezhető ez, hiszen az ember úgy érzi, hogy az egyik pillanatról a másikra nőttek fel. Amikor már egy kicsit több ideje van törődni velük, már nem biztos, hogy igénylik azt. Esetemben talán mondhatom azt, hogy sikerült elég jól egyensúlyoznom ezen a területen, és nem szenvedtem csorbát a családommal. Visszatérve azonban az életutamra, a választások alkalmával bátorkodtam képviselőnek jelöltetni magamat, és ebben az a tény motivált, hogy miért nincsen még Turán gáz, hiszen a számboki fogadó itt van tőlünk 5 km-re, s tudtam, hogy van szabad kapacitása. A választáson megkaptam a kellő támogatottságot, amit ezúton is köszönök mindenkinek. Most, 9 év elteltével állíthatom, hogy amit felvállaltam, azt el is végeztem. Ezen évek

alatt, ahogy a gázprogram kiszélesedett, halmozottan jelentkeztek az összeegyeztethetlenségi problémák, tehát '92-ben ott hagytam a konzervgyárat, és akkor lettem főállású vállalkozó. 1993 végén ért az a megdöbbentő felkérés, hogy a község főállású alpolgármestereként a szennyvízberuházást koordináljam. Közben azonban az egészségemmel adódtak problémák, és úgy éreztem, hogy a terheket csökkenteni kell, hiszen az ember legfontosabb kincse az egészsége és a családja ezért az én kezdeményezésemre a főállást egy tiszteletbeli, de díjazás nélküli alpolgármesteri státuszra változtattuk, amit 1997. január 1-jétől a választásokig láttam el. A tavalyi választáskor úgy éreztem, hogy egy korszak lezáródott az életemben. 8 év közszereplés után a terhek egy részétől igyekeztem szabadulni az egészségi állapotom stabilitása érdekében, így nem jelöltettem magam. Azóta tényleg csak mint egyéni vállalkozó dolgozom.

- Mit csinál a legszivesebben a szabadidejében, már ha egy egyéni vállalkozónál van ilyen?

- Az utóbbi időben igyekszem szabadidőt teremteni magamnak, nem úgy mint hosszú évekig. Mostanában, ha úgy érzem meg kell állnom, akár fizikai, akár más szempontból, megteszem, és egy kicsit pihenek. Remélem ez a taktika elősegíti az egészségem stabilizálását. Jó másfél éve már, hogy barátaimmal minden vasárnap délelőtt összejárunk pingpongozni, amit nagyon szeretek és szívesen csinállok. Többet szeretnék a családommal lenni, kirándulni, kikapcsolódni, és nagyon szívesen elmennék egy-két jó fürdőhelyre is, amit szeretnék majd rendszeresíteni az életemben. Továbbá nagyon sok szép hely van még itthon és külföldön is, amit még nem láttam, oda is jó lenne eljutni a családommal.

- Milyen jövőt jósol a vállalkozásoknak? Miért szűnik meg annyi?

- Nagyon sok a kényszervállalkozás, amit a gazdasági helyzet hozott létre. Ezek a minőségi és mennyiségi követelmények miatt nem mindig életképesek. A másik ok a multik megjelenése, ami főleg a nálunk is kiépült és sokáig jól működő butikrendszer teszi tönkre, hiszen elszívja a vásárlóerőt, és enélkül a kisvállalkozások csődbe mennek. Az élők munkának azonban megvan a becsülete és úgy érzem, ha fel is kéne számolnom a jelenlegi tevékenységemet, azt azért tenném, mert találtam valami jobbat

- Ha újrakezdhetné az életét, mit csinálna másként?

- Ha rövid és tömör akarok lenni, akkor azt mondom semmit, elégedett vagyok az eddigi életutammal. Sokat köszönhetek édesanyámnak, hiszen ettől az egyszerű asszonytól tanultam a legtöbbet. Ő nevelt embernek. Az iskoláim mellett a mostani családomnak, valamint sok véletlenül köszönhetően tartok ott, ahol tartok és váltam azzá az emberré, aki most vagyok.

- A közélettől teljesen visszavonult, vagy viszontlátjuk még?

- Nem zárkózom el semmi elől, de nekem is szükségem van némi időre, hogy kipihenjem magam. Ha tudok segíteni, szívesen teszem, gondolva itt minden olyan kezdeményezésre, amiben van fantázia, elképzelés.

- Mit tanácsolna másoknak, mit ragadjanak meg az ÉLETBEN?

- Mint két gyermek apja, azt tudom mondani a szülőknek, hogy mérjék fel gyermekeik képességeit, és ezek szerint próbálják helyzetbe hozni őket, hogy nekik a biztos jövőépítés legyen a cél, egy stabil jövő bontakozhasson ki a számukra, valamint majdan az ő gyermekeik számára.

- Végül pedig, ki lenne az a személy, akivel Ön szerint érdemes lenne egy hasonló beszélgetést folytatni?

- Egy kedves barátomat ajánlanám, Tóth (Zsiga) Jánost, akinek igen érdekes életútja van, és úgy gondolom, szívesen megosztaná másokkal is.

-gago-

Rólunk írták az újságok

„Kis hazánk” a „nagy sajtóban”

A **Pest Megyei Krónika** április 3-án és 5-én közölt két cikket **Tóth Ferenc** tollából *A maroknyi földből halmok nőttek, és Játékos útközetek a Tápó partján* címmel. Az írásból kiderül, hogy a gyermek-hagyományörzők háromnapos, országos rendezvényén turai résztvevő is volt. **Szabó Katalin**, 7. oszt. tanuló, a helyi Veszélyelhárító törzs gyermekparancsnoka részvételével ebben a megtiszteltetésben. A cikk megemlíti, hogy a tápióbicskei csata 150. évfordulóján több, mint száz gyermek érkezett Nagykátára a tíz éves születésnapjára készülő Magyarország Felfedezői Szövetség Damjanich honvédtáborába és hagyományörző találkozájára. A program a nagykátai Damjanich szobor megkoszorúzásával kezdődött, ahol Szabó Katalin megkapta a Damjanich zászlóalj emlékérmét. Ez után a szabadságharc gyerekhősére, Szabó Józsefre emlékeztek. Az írásban szó esik arról az örökségválasztó mozgalomról is, melyet a turai törzs kezdeményezett.

Április 6-án a **Szabad Föld** *Vér és arany* címmel közöl ajánlást - valló - aláírással **Maczkó Mária** és **Szabó András** Halotti beszéd című hangkazettájáról. *"Nem lehet meghatódottság, megindultság nélkül hallgatni ezt a kazettát. Tisztán szól a vers, tisztán szól az ének, megrendítően, fölemelően. Két kiforrott, ereje teljében lévő művész minden bizonnyal maradandó vállalkozása ez a válogatás, amely a Könyörgés címet viseli. Könyörgés áldásért, nemzetnek a megmaradásért, embernek a megtisztulásért."* írja a szerző.

Április 7-én a **Nők Lapja** ajánlja ugyancsak a kazettát. Az írás szerint **Szabó Andrást** élmény hallgatni. Szavainak megrendítő ereje van, hit, hűség, alázat árad belőlük. A versek közt felcsendülő népdalok kiemelik a harmóniát. **Maczkó Mária** tisztán, napsugarasan énekel. Felüdülés hallgatni őket, mintha csak tiszta forrásból hűs vizet innánk.

Szintén a **Pest Megyei Krónikában** olvashattuk április 17-én *Termáلتurizmus az ipari parkok szomszédságában* című, **Balázs Gusztávtól** származó cikket. Arról a tanácskozásról

számol be, amelyet második alkalommal rendeztek meg Galgahévízen a Gaia Hotelben. Gödöllő és Hatvan között, a két ipari park közelében a pihenés, felüdülés központjává szeretnék fejleszteni ezt a mikrotérséget, a turai hőforrásra épülő üdülőfalva létrehozásával. Ezúttal a tőkehozzáférés lehetőségét, az üzleti környezetet és az emberi erőforrások állapotát is felvázolták a résztvevők. Az egységes fejlesztési koncepció elkészítését - amely az idegenforgalmi és rekreációs-gyógyászati szakemberek képzésével, az ott lakók környezetvédelmi szemlélet- formálásával is számol - szeptember végére tervezik az Alsó-Galga menti települések.

Április 23-án a **Pest Megyei Krónika** közli **Prém András** *"Hárman esélyesek a városi címre"* kezdetű cikkét. Az olvasó megtudhatja az írásból, hogy Göd, Veresegyház és Tura pályázott a címre a térségben. Jelenleg megyénkben húsz város van. **Tóth István** polgármester úr szavai bizonyítják, hogy Turának helye lenne közöttük: *"Tura eddig vállalt térségi feladatait a városi címmel lehetne törvényesíteni és gazdagabbá tenni."* Tura nagyközség nemcsak a térség legnagyobb települése, de a szomszédos falvak is elfogadták irányító-szervező szerepét. Ugyanakkor a település saját eredményeivel is bizonyította, hogy érdemes a városi címre. Befejeződött a közműhálózat kiépítése, zeneiskola működik és az idegenforgalom is ígéretesen fejlődik. A városi rang az erkölcsi elismerés mellett más haszonnal is járna, hiszen a költségvetés is gazdagodna. Fontos, hogy a turaiak szinte kivétel nélkül elfogadták a cím elnyeréséhez szükséges erőfeszítéseket. Ugyanebben a számban, szintén **Balázs Gusztáv** ír arról a Zsámbokon megrendezett ünnepegről, amelyet a cikk írója *Négy falu Föld napja* címmel fémjelez. A négy résztvevő község óvodásai, közöttünk a mieink is, több tucat kisebb-nagyobb ajándéktárgyat készítettek hulladékanyagokból. Ez után játékos vetélkedőn vettek részt az a kicsik, majd műsorral köszöntötték a program résztvevőit. Utánuk az általános iskolások következtek.

Különösen érdekesnek bizonyultak azok az előadások, amelyek a négy község összefogásával épülő hulladéklerakó- és hasznosító telep építésével foglalkoztak.

A **Pest Megyei Hírnök** április 28-i számában *A turai tornász lányok országos sikere* címmel ír arról a sikersorozatról, amely az országos negyedik helyezéssig vezetett. A szerző kiemeli, hogy a versenyen részt vevő 12 csapat - Tura kivételével - mind nagyvárost képviselt. Bemutatja az írás **Minor Zsolt** tanár urat is, aki elődei - **Varjú Mihályné** és **Lendvai Márton** - munkáját folytatva méltó utódnak bizonyult, így nem tört meg a 25 éve tartó sikersorozat. Szó esik **Demetrovics Krisztináról** is, aki önzetlen segítségével nagyban hozzájárult a csapat sikeres szerepléséhez. A cikk megemlíti **Seres Csilla** nagyszerű kezdeményezését, az ovistornát is, amely kinevelheti az utánpótlást, a jövő bajnokait. *(Itt szeretnék elnézést kérni Seres Csillától, ugyanis az én hibából véletlenül Seres Tünde néven jelent meg a cikknek ez a megállapítása.)*

A Szolnokon megjelenő **Lungo Drom** (Hosszú út) nevű romlap egy az egyben közli azt a cikket, amelyet olvasóink a Turai Hírlap előző számában már olvashattak **Baranyi Noémiről**. Pest megye legjobb gyermek mesemondójáról. A lap címlapján, színes fotón mutatja be Noémit testvérével együtt.

Kedves Olvasóink!

Ismétlően szeretnénk megkérni Önöket arra, hogy ha bármelyik sajtótermékben találkoznak községünkről szóló információkkal, szíveskedjenek lapunkkal közölni. Jelentkezéseiket megtehetik a községi vagy az iskolai könyvtárban is. Ha a lapot már nem tudjuk beszerezni, fénymásolás céljára szeretnénk elkérni, majd természetesen visszaadjuk. Ugyancsak kérjük, hogy régi újságokban fellelt cikkeiket is hűbessák ily módon rendelkezésünkre. Előre is köszönjük szíves segítségüket!

Takács Pál

F E L H Í V Á S

„Ha kell egy kis energia...”

MÁJUS 26. (szerda) 0-21 óráig: A KIHÍVÁS NAPJA

Akar egy jó napot? Szeretne nyerni?

Nem kell mást tenni, csak részt venni a játékos világsportnap programjain.

SPORTOLJON, JÁTSSZON, NYERJEN!

A verseny alapelve és célja: a játékoság, a vidámság, az örömszerzés.

Ezzel a felhívással szeretnénk megszólítani valamennyiüket – életkorra, nemre való tekintet nélkül -, hogy vegyenek részt minimum 15 perces pulzusnövelő, aktív sportolással ezen a megméretésen, legyen szó klasszikus sportágakról, játékos és tréfás megmozdulásról vagy akár népijátékok felelevenítéséről.

Azért, hogy emlékezetes maradjon ez a nap, apró emblémás ajándéktárgyakkal kedveskedünk.

Ezek megvásárlásához Tura Nagyközség Önkormányzata mellett a helyi vállalkozóktól is segítséget kaptunk, melyet ezúton is köszönünk.

Külön felhívással fordulunk a kisgyermekes családokhoz,

akik - akár nagyszülőkkel együtt - benevezhetnek

CSALÁDI ÜGYESSÉGI BICIKLIS- ÉS SORVERSENYEKRE (16-20 ó, Piac tér).

Jelentkezéseket az óvodákban, az alsó tagozatokban és a műv. házban lehet leadni.

Várjuk mindannyiukat résztvevőként és érdeklődő közönségként egyaránt!

SZÁNJON 15 PERC JÓKEDVET EGÉSZSÉGÉRE!

Szívélyes üdvözlettel: SERES TÜNDE műv. ház vezető és a műv. ház dolgozó

**CSILLA FOTÓ - PIAC TÉRI FITNESS TEREM - GALGA ÁFÉSZ
GALGAMENTI SZÖVETKEZET - GYÖNGY ÜZLETHÁZ MÉTERÁRU
HONVÉDSÉG ASZÓD - MARCSI FALATOZÓ - SÖPY SÜTI - SPORTLAND
SWING KISÁRUHÁZ - TURA NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA**

**ALI LAKÁSKULTÚRA
BARANYI & FIAI KFT.
DIÓFA BÜFÉ
EMELET JÁTÉKBOLT
FORTUNA BÜFÉ
KAMILLA GYÓGYNÖVÉNY
KÉKPÁFRÁNY VIRÁGBOLT**

**GYÖNGY ÜZLETHÁZ LAKÁSTEXTIL
LIPI-VIDI VIDEOTÉKA
LOBY AUTÓSBOLT
MAROS FUVAROS
PIAC BÜFÉ
PIAC TÉRI ILLATSZERBOLT**

**PIAC TÉRI PAPIRBOLT
RÉGI GÖDÖR KOCSMA
SAMU GAZDA MG. BOLTJA
SLÁGER ABC
TEKKER KFT.
TURAI L & L KFT.
ZÁGONI MARKET**

- 0.00, Piac tér: **ÉJJELI TORNA, AEROBIC**, onnan **PIZSAMÁS FUTÁS** a Kossuth Lajos út végéig (Mozgatók: *Pázmándi Ildikó, Lukács Edina*)
- 0.45 (kb.), Kossuth út vége: **BÁTORSÁGTÚRA** a Kossuth L. út melletti erdőben (*Kovács Zoltán*)
- 3.30, Piac tér: **„BICIKLITURA”** falunk körül (Piac tér – Kossuth L. út – Szennyvíztisztító (visszakanyarodás) – Arany J. út – Zsámboki út – Régi vásártér – Elnök u. - Tabán út – Petőfi tér – Piac tér) (*Téglás Géza*)
- 4.00, Piac tér: **„BICIKLITURA”** falunk körül (útvonal és túravezető ugyanaz)
- 4.30, Piac tér: **„FUTATURA”** és **„BICIKLITURA”** (lehet görkorival is) falunk körül (útvonal ugyanaz, vezetők: *Lukács Edina* és *Téglás Géza*)
- 4.45, Vasútállomás: **JÖJJÖN KI 15 PERCCEL ELŐBB az 5.08-as VONATHOZI**
Munkábaikindulás előtti torna, extra méretű ugróiskola
- 5.30, Vasútállomás: **JÖJJÖN KI 15 PERCCEL ELŐBB az 5.48-as VONATHOZI**
Munkábaikindulás előtti torna, extra méretű ugróiskola
- 6.45, Vasútállomás: **JÖJJÖN KI 15 PERCCEL ELŐBB a 7.11-es VONATHOZI**
Munkábaikindulás előtti torna, extra méretű ugróiskola
- 7.30, MESZ udvar: Reggeli torna a Műszaki Ellátó Szervezet dolgozóinak
- 8.00 órától, Műv. ház: **PING-PONGOZÁSI LEHETŐSÉG**
- 8.00-10.00, I. sz. Óvoda: **OVIS PROGRAMOK**
- 10.00-12.00: II. sz. Óvoda: **OVIS PROGRAMOK**
- 10.00-20.00, Fitnessterem: **INGYENES GÉPHASZNÁLATI LEHETŐSÉG** (15-20 perc/fő)
(Edző: *Fogas M. Attila* és *Szénási Hátas István*) (Papucsot hozni!)
- 11.00-12.00,
Park úti és Tabán úti ált. isk.: **ALSÓ TAGOZATOS PROGRAMOK**
- 12.20-14.20, Közt. úti iskola: **FELSŐ TAGOZATOS PROGRAMOK** - bemelegítés, osztályversenyek: sor- és váltóversenyek (*Demetrovics Krisztina, Minor Zoltán* és a *tornászcsapat*); népijátékok: csülkőzés és karikahajtás (*Békési István*); kispályás diák-tanár meccs (játékvezető: *Tóth M. Imre*)
- 14.00-16.00: **MUNKAHELYEK, INTÉZMÉNYEK MOZGATÁSA** (Polgármesteri Hivatal, Időskorúak Szoc. Otthona, ÁFÉSZ, Tekker Kft., stb.)
- 14.15-14.30, Piac tér: **ÖSSZNEPI BUSZTOLÁS**, az ifi focicsapat útnak indítása
Kiskunlacházára (*Horák Mária, Pásztor József*)
- 16.00-20.00, Közt. úti iskola: **KÉZILABDA ÉS KOSÁRLABDA MECCSEK**
(Szervezők: *Farkas Ildikó* és *Lukács Edina*)
- 16.00-20.00, Sportpálya: **KISPÁLYÁS FOCIMECCSEK** (Csapatok: Képviselő-testület, Öregfiúk, MESZ, Néptánccsop., Diófa Büfé, Ovis szülők, Vigyázó Kör, stb.) (Játékvezetők: *Seres László* és *Varju Mihály*)
- 16.00 órától, vendéglátósok: **MOZOGJON 15 PERCET AZ INGYEN SÖR ÖRÖMÉÉRT!**
(Diófa Büfé, Régi Gödör Kocsma, Piac Büfé, Baranyi & Fiai Büfé)
- 16.00-18.00, Műv. ház: **GERINC- ÉS LÚDTALP TORNA** (*Kis Ernőné*)
- 16.00-20.00, Piac tér: 16.30 órától - **CSALÁDI ÜGYESSÉGI VERSENYEK** (biciklis- és sorversenyek), **KÖTÉLHÚZÁS** (*Gémesi Ildikó* és *Kovács Zoltán*)
19.00 órától - **„ERŐS EMBER” VERSENY** (*Kovács Z., Szénási H. I.*)
LOVAGLÁS FUTÓSZÁRRAL (*Maldrik Pál, Nagy Tóth István*)
NÉPIJÁTÉKOK: CSÜLKÖZÉS, KARIKAHAJTÁS (*Békési István*)
NÉPTÁNC (*Dolányi Anna*), **AEROBIC** (*Pázmándi Ildikó*),
GUMIVÁRBAN UGRÁLÁS (*Seres Csilla*), **hullahopp, tollas, stb.**
NYUGDÍJAS TÉSZZAGYÚRÓ VERSENY
- 16.00-17.00, Műv. ház: **ESTI TORNA, AEROBIC** (*Pázmándi Ildikó*)
- 19.00, Piac tér: **SZÍNPADI SPORTBEMUTATÓ:** torna, aerobic, body-building, néptánc
- 20.00, Piac tér: **KÖZÖS KÖRTÁNC** (*Dolányi Anna* és a *Turai Ifjúsági Néptánccsop.*)
- 21.00, Piac tér: **SZABADTÉRI BÁL A CALYPSO ZENEKARRAL**
- kb. 21.30-24.00, Piac tér:

LABDARÚGÁS

**ÁPRILISI
EREDMÉNY(-TELENSÉG)**

FELNŐTT csapatunk szereplése röviden így jellemezhető:

A márciusban indult bajnokság jó eredményei kútba estek áprilisra.

CEGLÉD GERMÁN RTC. – TURA KSK	4 - 1
TURA KSK – PILISVÖRÖSVÁR	1 - 4
DIEGO DABAS FC – TURA KSK (ősről elmaradt)	7 - 0
WILKER LIGET SE – TURA KSK	3 - 1

A rendkívül rossz szereplés okait kutatva, sajnos, személyi problémák kerültek felszínre. Néhány ember passzív játéka juttatta ide a csapatot, fel nem mérve az okozható kár súlyát. Ennek ismeretében kényszerű lépésként Sipeki Attila lemondott edzői tisztjéről. Az elnökségnek 24 óra állt rendelkezésre, hogy utódot találjon. Az utolsó áprilisi mérkőzésre már új edző, **DOBES ATTILA** készítette fel a csapatot. Óriási energiával látott munkához, főleg a „fejek rendbetételéhez”. A lendületes munka eredményt hozott, megkezdődött a fellendülés. A bajnoki táblázat 5. helyén álló Dunaharaszti csapatát sikerült legyőznünk 2-1 arányban. Mindkét gólunkat **Merényi Tamás** szerezte, de dicsérendő az egész csapat játéka, talpraállása.

MAGYAR KUPA SZEREPLÉS

VÁCSZENTLÁSZLÓ – TURA	1 - 5
HÉVÍZGYÖRK – TURA	2 - 2

IFJÚSÁGI csapatunk egyre jobb eredményeket ér el. Persze, a komoly és kemény csapatmunka meghozza gyümölcsét.

CEGLÉD GERMÁN RTC – TURA KSK (az első helyezett ellen)	1 - 0
TURA KSK – PILISVÖRÖSVÁR	7 - 3
WILKER LIGET SE – TURA KSK (fegyelmezetlenség, pedig mi vezetünk)	4 - 2
TURA KSK - DUNAHARASZTI	10 - 5

SERDÜLŐ I.

VÁCSZENTLÁSZLÓ – TURA	0 - 5
TURA – VERESEGYHÁZ	5 - 0
TURA – SZADA	5 - 0
PÉCEL – TURA	1 - 2

4 mérkőzés, 4 győzelem: 100 % teljesítmény

ELŐKÉSZÍTŐ /SERDÜLŐ II/

Az eredményre még várni kell, bár az is lényeges eredmény, hogy már kevesebb gólt kapunk. A fiúk is tudják, hogy lesz ez még jobb is, csak dolgozni és dolgozni kell.

TURA – DÁNY	0 - 6
VERESEGYHÁZ – TURA	8 - 0

H. M.

MEGYE I. OSZTÁLY FELNŐTT
BAJNOKSÁG ÁLLÁSA A 25. FORDULÓ UTÁN

1./ Tápiószentm.	25	21	3	1	72:19	66
2./ Fót	24	16	7	1	49:16	55
3./ Cegléd	25	17	3	5	54:25	54
4./ Dabas	25	14	4	7	71:32	46
5./ Dunaharaszti	25	12	4	9	51:38	40
6./ Délegyháza	25	10	7	8	41:30	37
7./ Pilisvörösvár	25	11	4	10	45:38	37
8./ Wilker L. SE	25	9	9	7	48:41	36
9./ Gyömrő	25	9	4	12	36:46	31
10./ Budaörs	24	7	9	8	36:41	30
11./ Kiskunlacháza	25	8	4	13	36:47	28
12./ Törökbálint	25	7	4	14	39:54	25
13./ Nagykáta	25	6	7	12	26:43	25
14./ TURA	25	6	7	12	28:49	25
15./ Bugyi	24	6	5	13	26:50	23
16./ Ráckeve	25	5	5	15	28:59	20
17./ Tököl *	24	10	3	11	27:44	14
18./ Pomáz	25	4	1	20	23:64	13

A *-gal jelölt csapattól 19 büntetőpont levonva.

MEGYE I. OSZTÁLY IFJÚSÁGI

1./ Nagykáta	25	19	2	4	64:34	59
2./ Wilker L. SE	25	16	7	2	75:30	55
3./ Kiskunlacháza	24	16	4	4	78:38	52
4./ Cegléd	25	16	4	5	69:30	52
5./ Tápiószentm.	25	15	3	7	95:36	48
6./ Ráckeve	25	13	7	5	55:34	46
7./ Dabas	24	14	4	6	51:37	46
8./ Fót	24	11	5	8	74:41	38
9./ Tököl	23	9	5	9	57:60	32
10./ Pomáz	25	8	5	12	55:51	29
11./ Gyömrő	25	9	1	15	49:70	28
12./ Bugyi	23	9	0	14	43:62	27
13./ TURA	24	7	2	15	47:57	23
14./ Dunaharaszti	25	6	5	14	51:73	23
15./ Törökbálint	24	7	2	15	40:66	23
16./ Budaörs	24	6	2	16	35:81	20
17./ Délegyháza	25	5	4	16	33:84	19
18./ Pilisvörösvár	25	3	0	22	39:126	9

Elhalasztott mérkőzés: Kiskunlacháza - Tura (05. 26.)

SERDÜLŐ BAJNOKSÁG ÁLLÁSA A 18. F. UTÁN

1./ Hévízgyörk	16	15	0	1	138:10	45
2./ Aszód	16	12	2	2	96:17	38
3./ Kerepes	16	12	1	3	79:29	37
4./ Veresegyház	16	9	3	4	93:28	30
5./ TURA	17	9	1	7	79:44	28
6./ Bag	16	9	1	6	63:35	28
7./ Erdőkertes	16	7	1	8	39:62	22
8./ Iklad	16	4	1	11	45:117	13
9./ Vácszentlászó	17	3	1	13	23:110	10
10./ Szada	17	2	2	13	27:102	8
11./ Pécel	17	1	1	15	16:144	4

SERDÜLŐ ELŐKÉSZÍTŐ BAJNOKSÁG ÁLLÁSA
A 16. FORDULÓ UTÁN

1./ Hévízgyörk	14	13	0	1	94:12	39
2./ Gödöllő	15	12	1	2	71:14	37
3./ Veresegyház	14	11	1	2	49:15	34
4./ Kartal	15	9	0	6	70:41	27
5./ Kerepes	15	8	2	5	44:34	26
6./ Isaszeg	14	6	1	7	45:29	19
7./ Góliát FC	15	4	2	9	33:55	14
8./ Erdőkertes	15	4	1	10	27:46	13
9./ Kistarcsa	15	4	1	10	23:64	13
10./ Dány	14	2	1	11	20:37	7
11./ TURA	14	1	0	13	8:137	3

POSTALÁDA

Tisztelt Szerkesztőség!

1999 március havi Hírlapban megjelent Cigány hagyományok, szokások című írásban. A születéssel kapcsolatos szokások rovatából szeretnék egy mondatra válaszolni! Megjelent a cikkben, hogy a cigány asszonyok a szülést könnyebben vették mint a nem cigányok, mivel nem kényelmesedtek el. E mondatot szeretném megcáfolni, a magam és a többi magyar anyák nevében. Ugyan is a magyar asszonyok, a terhesség hónapjaiba régen, (ma is) kitartóan dolgoztak, (dolgoznak) 8-9 és még ennél több órát is. A magyar asszonyok munka után főzni, mosni, takarítani, és még a családot is el kellett, (kell) látni. A ház körüli munkákat elvégezni. És majd minezek után jutott idő a pihenésre. Ezért nem értem a cikkben megjelent sorokat. Amely mélységesen felháborított remélem másokat is.

Tisztelettel
Szekeres Istvánné
Tura 1999. ápr. 15.

Budavári Mátyás-templom

Budapest I.,
1999. május 24. (hétfő)
este 20.00 órakor

Pünkösdi orgonaest

Közreműködnek:

KÁRPÁTI JÓZSEF – orgona
SIRÁK PÉTER – orgona
MACZKÓ MÁRIA – ének
GYÖNGYÖSSY ZOLTÁN – fuvola

A belépőjegyek ára: 1000.-, 1500.-, 2000.- Ft.
Jegyek válthatók:

- ◆ Filharmónia Budapest Kht. Jegypénztára. Bp., Mérleg u. 10. tel.: 318-0281
- ◆ Vigadó Jegypénztára: Bp., Vörösmarty tér 1. tel.: 327-4322
- ◆ Színházak Központi Jegyirodája: Bp., Andrássy út 18. tel.: 312-0000
- ◆ Zeneakadémia Jegypénztára: Bp., Liszt Ferenc tér 8. tel.: 342-0179
- ◆ Fortissimo-Öt Kht.: Bp., Nagymező u. 19. tel.: 302-3841
- ◆ Szabadtéri Színház Jegyiroda: Bp., Hollán E. u. 10. tel.: 320-4830
- ◆ Ticket Express: Bp. VII. József krt. 50. tel.: 334-0369, ill. Bp., VI. Jókai u. 40. tel.: 353-0692
Csoportos vagy előrendelés: Harmónia Stúdió.
tel.: 06-23-440-321, valamint
a hangverseny helyszínén elővételben.

Szarvas László rovata

FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8
9					10		
11			12				
13		14			15		16
17			18	19			
20		21			22	23	
24				25			26
27			28		29		

200 éve

1799. május 20-án született az a francia író, akinek a neve a rejtvény tónussal jelzett átlóiban fejthető meg. Ezt, s legalább 3 művének a címét kell JÚNIUS 10-ig eljuttani a szerkesztőségbe.

VÍZSZINTES

Állam Dél-Ázsiában, a Himalája keleti részén. 7. Svéd és magyar gépkocsijel. 9. Férfinév. Egy híres viselője a Csele patakba fulladt. 10. Ok (!) 11. Részben hajlik (!) 12. Hangtalanul rázendít (!) 13. Hollandia röv. 14. "...szép napok" - slágerészlet. 16. Átmérő. 17. Hogyan - oroszul. 18. Valamire rovó. 20. Női név. 22. Vállalat. 24. Ez évi. 25. Könyörög. 26. Úrmérték (röv) 27. Szélhárfa = ...hárfa - ősi pengetős hangszer. 28. Oroszországi folyó - nyelvrokonaink élnek mellette. 29. Ami folyton telik.

FÜGGŐLEGES

1. Teleki ... - a magyar nőnevelés úttörője. 2. Készséget mutat valamire. 3. Acsához tartozó településrész. Prónai-kastéllal. 4. ...omborz. 5. Középen mászok (!) 6. ... plus ultra = Nincs tovább. 7. Sonka. 8. Étél. am. meleg kutya. 15. Apró. 18 Irtó keverve (!) 19. Fordítva: β. 21. Részben leellik (!). 23. Fald! 24. Olasz és spanyol gépkocsijel. 26. Tüzel.

(A magyarországi gyakorlat szerint, rövid és hosszú magánhangzók között nem teszünk különbséget!)

Az áprilisi rejtvény helyes megfejtése:

„RAGYOGÓ RÜGYRE ÜL LE MOST A NAP”

Helyes megfejtőnk: KUTI LÁSZLÓNÉ

Nyereménye egy 500 Ft-os Galga ÁFÉSZ vásárlási utalvány, melyet postán küldünk. Gratulálunk!

ANYAKÖNYVI ADATOK:

Születés:

*Barna Gergő,
József Lívia,
Kollár László*

Házasságkötés:

*Dobi Attila – Nagy Andrea
Tóth-Zsiga Ferenc – Hanga Veronika*

Halálozás:

*Balázs András,
Kis Mihályné,
Lapu János,
Pásztor Jánosné,
Pázmándi István,
Pecze József,
Urbancsok Jánosné*

A HADIROKANT SZÖVETSÉG

minden hónap első hétfőjén
10-14 óráig FOGADÓÓRÁT tart a turai
műv. házban. Következő: JÚNIUS 7.

**BENTLAKÁSOS
KUTYAKIKÉPZÉS!**

KARTAL

TEL.: 06-28-437-014

**RÉGISÉG-
KERESKEDŐ
VÁSÁROLNA:**

Bútort, képkeretet,
üveg- és porcelántárgyakat,
fegyvereket, órákat, stb.

06-209-325-654

Üzenetrögzítő van!

**HIRDETÉSI DÍJAK
A TURAI HÍRLAPBANI**

1/1 oldal:	10.000,- Ft
1/2 oldal:	5.000,- Ft
1/4 oldal:	2.500,- Ft
1/8 oldal:	1.250,- Ft

Áraink az ÁFÁ-t tartalmazzák.

**HIRDESSZEN A TURAI HÍRLAPBANI
Hirdetésfelvétel:
Bartók Béla Művelődési Ház Tura**

ÉRTESÍTÉS

A
M Á V

NYUGDÍJAS SZAKSZERVEZET
értesíti tisztelt tagjait, hogy
1999. április 1-től a
FOGADÓNAP MEGVÁLTOZOTT.

Ezentúl csak

**MINDEN HÓNAP
UTOLSÓ SZERDÁN**

lesz megtartva.
Szeretettel várjuk tagtársainkat.
Megértésüket köszönjük.

A Vezetőség

A TURAI HÍRLAP VÁSÁRLÁSI HELYEI:

Könyvtár, Posta, Polo Üzletház (Átsné), Takarékszövetkezet,
Élías Zoltán (Petőfi tér 7.), Sláger ABC (Zsámboki út), GSZ
Pékség, Napsugár Élelmiszerü. (Régi vásártér 15.), Zágoni
Market (Táncsics út 45.), Baranyi & Fiai Kft. „Élelmiszerbolt”
(Zsámboki út 35.), Galga ÁFÉSZ 304.sz. ABC (Rákóczi út 26.),
Csilla Fotó (Kossuth u. 4.), Népbolt (Szent István út),
Kati Virágbolt (Zsámboki út), Fűzfa ABC (Vácszentlászlói út)

TURAI HÍRLAP - közeleti havilap

Kiadja: Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala

Felelős kiadó: Tóth István polgármester

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: Tordai László

Szerkesztőségi tagok: Sára Gábor, Seres Tünde, Takács Pál
9. évfolyam 5. szám - Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Levél cím: Polgármesteri Hivatal 2194. Tura, Petőfi tér 1.;

Bartók Béla Művelődési Ház 2194. Tura, Bartók tér 3.

Készült: 700 példányban a RO-LA Kft. nyomdaüzemében

Valkón Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor